

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
 Inzeratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
 Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
 Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
 Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
 Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
 Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja Jutro izdaja vsak ponedeljek zjutraj. — Na roča se posebej in velja po pošti prejemana Din 4.—, po raznašalcih dostavljena Din 5.— mesečno.
 Uredništvo:
 Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
 Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
 Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
 Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Mogočen praznik narodnega delavstva

Na proslavo 25 letnice Narodne strokovne zveze se je zbralo več tisoč delavcev iz vse Slovenije — Prišli so tudi številni gosti iz ostale Jugoslavije in iz ČSR — Razvitje prapora v prisotnosti kraljevega zastopnika — Impozanten spreved po mestu

Ljubljana, 14. maja.

V sporedu svečanosti, ki jih je Narodna strokovna zveza pripravila za 25 letnico svojega obstoja, je bil največji praznik današnji dan. Za sprejem gostov, ki so prihili iz vseh krajev banovine, države in iz inozemstva, se je Ljubljana že večeraj odela v narodne barve in na ulicah je zavrelo živahnije življenje. Davi je godba »Sloga« z bučnicami zdrnila mesto iz sponj, iz jutranjimi vlaki pa so od vseh strani, iz revirjev in iz vseh večjih in manjših krajev Slovenije prihajale nove in nove delegacije in prisrčne sprejemanje in pozdravljanje na postaji ni bilo ne konca ne kraja. Proti deveti uri so se pričele množice zgrinjati na Tabor, kjer se je vršilo veliko manifestacijsko zborovanje, ki je trajalo ves dopoldan, ter razvitje prapora NSZ, ki mu je bil za kuma ban dr. Marušič. Velika dvorana na Taboru je komaj imela zadosti prostora, da je sprejela vase vso množico, ki je nudila najbolj pisano sliko: tu so se zbrale številne deputacije delavcev iz vseh industrijskih revirjev, med njimi je bilo zlasti mnogo rudarjev iz Trbovlj, Hrastnika in Zagorja, razen delegatov in članov NSZ pa so poslala na zborovanje svoja zastopstva tudi skoraj vsa nacionalna in socialna društva in korporacije. Med predstavniki in zastopniki so prisostvovali zborovanju gg. ban dr. Marušič, ki ga je množica ob njegovem vstopu v dvorano obsula z viharnimi ovacijami, pomočnik bana dr. Pirkmajer, župan dr. Puc, zastopniki notranjega, socialnega in trgovskega ministrstva, senatorji dr. Ravničar, dr. Novak, dr. Gregorin, dr. Rožič, poslanca Pustoslavšek in Lončar, bivši poslanec župnik Barle, konzul češkoslovaške republike inž. Ševčík, prosvetni šef Mazl, predstavniki Sokola, češkoslovaški senatorji in poslanci s številnimi zastopniki češkoslovaškega delavstva in voditelji westfalskih Slovencev. Oder je bil ves odet v pisane barve jugoslovenskih in bratskih češkoslovaških zastav.

Otvoritev jubilejnega zborovanja

Zborovanje je otvoril in vodil podpredsednik NSZ ravnatelj dr. Jože Bohinjec. Prva misel njegovega govora je veljala množicam, ki so v težkem času ostale brez kruha, potem delavcem, ki delajo po tavnah, rudnikih in na železnicah, da kujejo narodu in državi bogatstvo in bodočnost. Pomenbno je, da se to manifestacijsko zborovanje delavstva vrši na sokolskem Taboru: v tem je izražen simbol dela, ljubezni, bratstva, narodnosti, demokracije in svobode, v katerem sta delavstvo in Sokolstvo zvezana med seboj in v katerem bosta v bodočnosti delala in se borila še z močnejšo, enotnejšo voljo. Državne zastave, ki delavcem in delavkam v pozdrav vihrajo po mestu, so dokaz, da delavstvo v javnosti in v državi polagoma dosega razumevanje svojih težej, in kmalu bo prišel čas, ko bo narodno zavedni delavec dosegel vse svoje pravice. S 6. januarjem 1929 so slovenskemu in jugoslovenskemu delavstvu zasijale nove nade in vsi smo pričeli verovati in verujemo, da bo zavlada nov duh demokracije in socialnosti. Hvaležni smo kralju, da je presekal vozle brezplodnega parlamentarizma. Danes manifestiramo za narod in za državo, prav tako pa tudi za zmagobratstva, svobode in socialnih pravic. Zbrali smo se, da pred vso javnostjo in pred vsemi odočujočimi činitelji manifestiramo našo zahtevo, da mora politika Jugoslavije ščititi predvsem malega človeka, da manifestiramo za zaščito starcev ter invalidov, otrok in žena, za zaščito dela po tovarnah in povsod. Zbrali pa smo se tudi, da manifestiramo za kralja Aleksandra, ki je brez dvoma najdemokracičnejši vladar v Evropi in ki ga po njegovem zavzemanju za zmago novih demokracičnih idej lahko primerjamo z velikim predsednikom češkoslovaške republike Masarykom. Kralj je čuv varstva, ki nam je zagarantiral, da je delo pod zaščito države. Nato je govornik prečital vladnostno brzojavko Nj. Vel. kralju kot varu nacionalne svobode in socialne pravičnosti, ki ji je ves zbor sprejel z navdušenim odobravanjem.

Zatem je podpredsednik dr. Bohinjec pozdravil zastopnike češkoslovaškega delavstva, ki so se — trideset po številu — udeležili naših svečanosti in med katerimi so predstavniki češkoslovaške vlade, parlamenta, senata in delavskih organizacij. Z zadovoljenjem je ugotovil govornik, pri tej priliki, da je Mala antanta, v kateri oha bratska naroda zvesto sodelujeta, v mednarodnem političnem svetu čedalje bolj upoštevana. Želja nas vseh pa je, da se Mala antanta razširi na vse slovenske države. Slovanstvo ima veliko misijo v človeški družbi, slovanstvo je Evropi rešilo kriz in je vsaj enakovredno z vsemi drugimi kulturami sveta. Zatem je govornik pozdravil rudarje iz Westfalije, ki je takorekč naša deseta banovina, ki pa jo ml vse preveč pozabljamo. Zagotavljamo pa naše Westfalce, da se bo na odočujočih mestih našlo zadosti razumevanja, da bo ustrezno njihovim težnjam. Pozdravil je tovariše Srbe in Hrvatse in naglasil, da gre skupnemu prizadevanju jugoslovenskih narodno zavednih delavcev največja zasluga, da je danes zavlada v državi politični mir. Danes se delavstvo ozira na 25 let organiziranega dela, ki ga ima za seboj, ustvarilo si je svoje narodne strokovne organizacije, moralo pa bo postati tudi važen politični faktor v državi. Prva beseda gre v demokracični državi kmetu in

delavcu. Naša želja je, da bi se pospeševala socialno-politična zakonodaja in da bi se izvedla dekoncentracija državne uprave, ki jo moramo zahtevati zlasti za dravsko banovino, v kateri je 40 odstotkov prebivalstva zaposlenega v industriji, trgovini in obrti.

Zatem je podpredsednik posebej pozdravil bana, ki je zlasti v teh težkih časih pokazal, da ima srce in razum za delovnega človeka. G. banu so zborovalci ponovno priredili burne ovacije. Enako toplo je pozdravil zastopnike notranjega, socialnega in trgovskega ministrstva ter drugih uradov in oblasti, nadalje zastopnike sokolskih, kulturnih in političnih organizacij. Iskreno zahvalo za vso dobro voljo in dejansko pomoč je izrekel mestnemu županu dr. Pucu,

Borbe narodnega delavstva

Slavnostni govor predsednika NSZ g. Juvana

Ko smo pred 25 leti polagali temelje naši organizaciji, so bile razmere slovenskega delavca še zelo žalostne in niti slutiti nismo mogli, da bomo po 25 letih zborovali v svobodni državi, o kateri smo sicer sanjali, do katere pa se nam je pot zdelo še zelo, zelo dolga. Zibel našega gibanja je tekla v Trstu ob Jadranskem morju, kjer je naš zavedni delavec dvignil svoj glas in zahteval poleg svoje socialne svobode tudi narodno svobodo. Takrat smo bili omejeni v narodnem in socialnem pogledu. Vladal je nad nami oholi tujec, ki je videl v našem delavcu samo podložnika. Čim večji pa je bil pritisk tujcev, tem večji je bil odpor v vrstah zavednih Slovencev.

L. 1907. se je porodila misel o potrebi ustanovitve narodne delavske organizacije v Trstu in že naslednje leto smo ustanovili organizacijo tudi v Ljubljani. V vseh krajih bivše Kranjske in Štajerske je zavel med delavstvom nov duh. L. 1908. je ono zgodovinsko leto ki nam bo Slovencem ostalo vedno v živem spominu. V tem letu se je prerodila nacionalna zavest. Vsa narod je odločno odbil napade nemstva. V tem letu smo preživeli težke septembrske dogodke in so padle žrtve, med njimi tudi narodna mučenika Lunder in Adamič. In prav takrat se je porodila NDO, ki je že ob ustanovitvi doživela svoj prvi ognjeni krvavi krst. Njeno delo je bilo blagoslovljeno s krvjo mučnikov.

Avstrija nam je hotela onemogočiti delo in je razpustila našo organizacijo, komaj je bila osnovana. Toda že naslednje leto se je ustanovila Narodna strokovna zveza in l. 1913. se je že vršil velik kongres, ki je pomenil v strokovnem in narodnem pogledu važen mejnik narodnega delavskega pokreta. Na kongresu smo povedali jasno in odločno, kaj hočemo, da rešimo našega delavca in uslužbenca izpod tujega nemškega jarma in da mu priborimo človeku dostojno življenje.

Prišla je svetovna vojna in doživeli smo nova preganjanja, nove krivice. Na tisoče in tisoče naših najboljših sinov je umiralo na bojnih poljanah. Blagoslovljeno krvavo seme nam je rodilo svobodno Jugoslavijo. Toda tudi v novi svobodni Jugoslaviji smo občutili porodno bolečino. Prelomno smo bili pripravljeni na to osvoboditev. Tako slabo smo gospodarili, da se je že zdelo, da je naša svoboda v nevarnosti in da bomo zopet vrženi narodnim sovražnikom v izkoriščanje. Toda prišel je zgodovinski šest januar, ko je naš prvi državljani in državni poglavar kralj Aleksander napravil konec bratomornemu boju in ustvaril enotno narodno fronto vseh zavednih in poštenih Jugoslovcov.

Po 25 letih dela in boja živimo v dobi hude gospodarske krize. Naše delavstvo je zašlo v največjo brezposelnost in s tem v največje pomanjkanje. Izpostavljeno je izkoriščanju od strani onih, ki bi radi dobro živeli na račun pridnega in delovnega ljudstva. Kapital ne pozna usmiljenja in ne pozna druge morale od morale svojega žepa. Samota je, da se šopirijo pri nas razni tujci, ki zasedajo najboljša mesta, ki imajo brezprimerno večje plače kakor domačini. Skoro 30.000 tujcev je v naši državi in med njimi je malo takih, ki bi se zavedali, da živijo na naših tleh in da morajo spoštovati naš narod in njegove običaje; velika večina je takih, ki si domišljajo, da jim je dovoljeno vse in da lahko preganjajo naše domače delavce. Temu se mora odločno napraviti konec.

Pri takih razmerah je razumljivo, da moramo v prvi vrsti ščititi domače delavce. Zato je naš program naroden. Narodnost nam je bistvo našega življenja, ker vemo, da moremo le v okviru narodnega programa izvojevati tudi borbo za naše pravice. Le pravična socialna rešitev je tudi pravi narodni program. Zato se tudi vrši naša borba v okviru narodne sloge ter zahtevamo, da svojo narodnost prvilno izpoveduje sleherni naš državljani in ne samo široki delovni sloj. Nesrečno govori, kdor pravi, da je naroden, pa preganja delovnega človeka.

Dostikrat slišimo, da je internacionalni marksizem ona ideja, ki bo rešila naše delovno ljudstvo. Toda, mi se dobro zavedamo in vemo, da je internacionala v službi tujcev da je ta internacionala germanska. Tujec da je ta internacionala sovražnik jugoslovenskega naroda. Marksizem propada po vsem svetu. Zakaj naj bi bile internacionalne marksistične metode potrebne

kl ga je dvorana pozdravila s spontanimi aklamacijami. Svoja izvajanja je govornik zaključil z besedami predsednika Masaryka, da so delavci in nameščenci v vojni največ žrtvovali, zato pa jim tudi mora država za vse čase zagotoviti vse socialne pravice. Kakor za Češkoslovaško, velja ta beseda tudi za nas. Uresničenje velike Jugoslavije je mogoče samo, če bodo delavski sloji v nji lahko živeli. Delavstvo se izmed vseh slojev najbolj zaveda, da je samo v nacionalni državi njegova rešitev. Z vzklikom: Slava delu! — je dr. Bohinjec zaključil svoja tehtna izvajanja.

Ko se je poleglo burno odobravanje, ki je po njegovem govoru odmevalo po vsej dvorani, je od vse množice viharno pozdravljen izpregovoril predsednik NSZ g. Juvan.

ravno našemu delovnemu človeku? Delavstvo je z marksizmom obračunalo, toda obračunati moramo tudi z vsemi drugimi škodljivci naše države in naroda, pa naj se pojavljajo v tej ali drugi obliki. Ne moremo trpeti nikakih separatistov, nočemo nobenih punktštev, temveč hočemo zavedne Jugoslovence, ki bodo to državo branili v dobrih in slabih časih.

To bomo pa tem lažje trajno dosegli, ako bo naše ljudstvo zadovoljno in srečno. Zato moramo rešiti razna socialna vprašanja, ki so danes bolj pereča, kakor so bila kdajkoli. Socialno vprašanje ni samo vprašanje delavca, temveč je tudi vprašanje naše kulture. Naša socialna zakonodaja je moderna in v splošnem dobra, toda ni še popolna. Zahtevamo rcoorganizacijo socialnega zavarovanja, da bo odgovarjalo vsem potrebam in zahtevam delovnega ljudstva. Urediti se mora maksimalna delovna doba, predvsem pa je treba doseči omejitve škodljivega nočnega dela. Naša brezposelnost zahteva, da se uvede absoluten nedeljski počitek in da se reši vprašanje dela za mladoletne in za ženske. Osemurnik nam je nedotakljiva pridobitev, za katero bomo vodili najodločnejšo borbo. Eno zelo važnih socialnih vprašanj je stanovanjsko vprašanje, ki ga je treba rešiti tako, da ne bodo delavci stanovali v broljih in kletah, primernih niti za živali.

Med najbolj prizadetimi se nahajajo naši rudarji, trpinji iz revirjev Trboveljske premogokopne družbe. Med rudarji je danes na tisoče brezposelnih in oni, ki še delajo, ne zaslužijo niti toliko, da bi imeli za skromno prehrano. Zaradi bede, v katero je zapadlo rudarsko delavstvo, propada naša mladina, ker pošteni očetje ne morejo svojim otrokom nuditi borgega koščka kruha. Poleg brezposelnih stradajo tudi staropokojenci, tako da je armada bednih še večja. Zato odločno zahtevamo kontrolo države, ki naj ugotovi, v koliko so podjetja upravičena nastopati na tak nečloveški način, kakor mnoga nastopajo sedaj.

Uradi za zavarovanje delavcev vršijo važno nalogo, ki je za delavstvo neprecenljivega pomena, toda to zavarovanje je treba razbirokratizirati in ukiniti nepotreben centralizem, ki nam je samo v škodo. Bratovske skladišnice se morajo brezposelnosti sanirati. Javne borze dela se naj preurede tako, da bodo v korist vsem delavcem in da se ne bodo delile podpore samo nekaterim, kakor to predvidevajo razni pravilniki. Posebne važnosti za delovno ljudstvo so delavske zbornice; morale bi biti naš delavski parlament, v katerem naj bi se reševala vsa pereča delavska vprašanja za vse delavstvo, ne pa tako kakor danes, da so delavske zbornice ekspoziture in agenture marksistične internacionalne. Delavstvo tem delavskim zbornicam ne zaupa več in zahteva, da se čim prej izvršijo svobodne volitve v delavske zbornice.

Narodni delavci se združujemo pod znakom peresa in klavida, kar predstavlja enotno fronto vsega ročnega in duševnega proletariata. Tudi državni nameščenci spadajo v enotno fronto delavcev in nameščenecv. Ni prav nobene potrebe, da imamo danes v naši državi toliko različnih organizacij, ker je potrebna samo ena organizacija in ta mora biti narodna, ki pozna potrebe vsega ročnega in duševnega delavstva in ki je pravična na vse strani. Zato odklanjamo tako moskovsko, kakor amsterdamsko in rimsko internacionalo, ker so vse v škodo našega naroda.

Zahtevamo, da sodelujejo delavci povsod, kjer se rešuje njihova usoda, ker hočemo v lastnih vprašanjih tudi sami odločati. Ako bomo močni, bo močna tudi država, ker smo mi najzanesljivejša opora naroda in države. V političnem pogledu se izreka za enotno narodno fronto, ki pa mora biti taka, da bo od tega imelo koristi vse delovno ljudstvo. Zato pozivamo vlado, naše ministre, senatorje in poslance, naj zaščitijo delavstvo pred izkoriščanjem in storijo vse, da se armade brezposelnih čim prej zaposlijo. Vselej in pri vsaki priliki naj poslušajo glasove onih, ki ustvarjajo z delom vse človeške dobrine.

Ustvarjati moramo novega, boljšega človeka, ki bo gojil med seboj ljubezen, veselje do dela in veselje do vsega lepega na svetu. Ne zahtevamo nič drugega kakor delo, za pošteno delo pa tudi pošteno plačilo. Mi hočemo kruha, pošteno zasluženega kruha in odklanjamo vsako miloščino.

Vsi, ki domovino resnično ljubimo, se mo-

ramo združiti v slogi in solidarnosti. Nihče se ne more postaviti v stran in nikogar ne smemo odbijati. Prav sedanj čas zahteva skupnega in slojnega čela.

Nismo osamljeni, armade narodnega delavstva in nameščenstva so tako močne, da lahko premagajo vse ovire, ako bodo složne in zavedne. Naša organizacija je razširjena po vsej naši širni domovini in smo združeni v mogočni federaciji nacionalnih delavcev in nameščenecv iz vse države. Tudi izven naših meja imamo brate sodelavce, ki imajo iste cilje in se borijo za iste ideale. Naši bratje Čehoslovaki, ki so nam bili učitelji vseh 25 let, nam bodo najboljši zavetniki in tovariši tuči v bodoče. Z njimi in z vsemi ostalimi slovanskimi delavci bomo ustvarili mogočno slovansko delavsko solidarnost in vzajemnost, ono tako zaželjeno slovansko internacionalo. Mi priznavamo samo ono internacionalo, v kateri bomo enakovredni in enakopravni lahko odločali o vseh potrebah našega naroda. Naše geslo je, da mora vladati enakopravnost narodov in enakopravnost v narodu.

25 let dela je za nami. Bilo je to 25 let dela za pravice našega teptanega delavca in 25 let dela za našo narodno svobodo. Toda naša borba za naš delovni narod mora biti še vztrajnejša, da bomo dosegli one velike cilje, za katere smo pričeli to borbo pred 25 leti. V tej borbi omo ostali zve-

Razvitje prapora

Navdušene ovacije delavstva Nj. Vel. kralju

Ob pol 11. je vstopil v dvorano zastopnik Nj. Vel. kralja komandant mesta general Popovič in množica je vzklikala kralju, da ni bilo ne konca ne kraja. Predsednik Juvan je v kratkem pozdravnem nagovoru naglasil, da so prav te ovacije zgovorni dokaz, da nacionalni delavci niso samo z besedo, temveč tudi z vsem srcem za kralja in za narod. Blagovolite gospod general, je rekel predsednik, sporočiti Nj. Vel. zahvalo in vdanost vseh delavcev in nameščenecv, združenih v naših organizacijah. Vsa ogromna množica se je strnila v en sam klic: Naj živi kralj Aleksander! — godba »Sloga« pa je zaigrala državno himno.

Zatem je predsednik Juvan izrekel tople pozdrave še pokrovitelju, dobotniku in kumu banu dr. Marušiču in mu v imenu narodnega delavstva objubil zvestobo za zvestobo. Njegove besede je vsa dvorana spremljala s hrupnim odobravanjem, da g. ban izprva skoraj ni mogel do besede. Potem je izpregovoril:

Nagovor bana dr. Marušiča

Kakor je v vsakem človeškem življenju od časa do časa treba, da se človek ustavi in se ozre v preteklost, da pretehta, ali so bila pota, ki jih je hodil, pravilna, ali ali so bili njegovi napori prav založeni, toliko bolj je od časa do časa potreben takšen razgled nazaj v organizacijah, ki ne delajo samo za prosep posameznika, temveč za dobro stanju in celote. Prav je, da slavi NSZ svoj veliki praznik prav v mesecu majniku, ko vse kipi v novem življenju. To prebujenje božje narave naj bo simbol tudi za NSZ. Ugotoviti moram, da je bilanca vašega 25 letnega dela za narod in za državo pozitivna. Značilno je, da je naše narodno delavstvo idejo za svojo organizacijo prevzelo od kulturno in gospodarsko višje stoječih Čehov. Prav tako pa je tudi pomembno, da se je narodna delavska organizacija pričela ravno v Trstu, kjer je hotel nemški in italijanski internacionalizem udušiti slovensko delavstvo. Takrat je naše delavstvo spoznalo, da zanj ni rešitve v internacionalni, temveč le v narodni slogi. Zaman so narodno delavsko organizacijo rasprotniki skušali uničiti. Njen prapor je šel od zmage do zmage, iz Trsta se je nacionalna delavska organizacija razširila na vse slovensko ozemlje. V veliki meri je njena zasluga, da je naša zavest, da smo v narodni državi, dardanes tako krepka. Razumljivo je, da avstrijske oblasti niso priznajo gjeje, da avstrijske oblasti niso priznajo gjeje, dale njenege razvoja. Zato je bila ukinjena, toda samo za malo časa. Med vojno je bilo nešteto voditeljev narodnega delavstva po avstrijskih ječah, iz vrst narodnega delavstva pa je izšlo tudi nešteto legionarjev, ki so se šli bit za naše osvobodjenje. Priborili smo si narodno neodvisnost, na tem temelju pa je treba delati naprej, da bo zavladaela pravična pravičnost in enakost. Država je socialna pravičnost in enakost. Srečni njeni srečna samo tedaj, kadar so srečni njeni državljani. Njeni državljani pa so srečni samo tedaj, kadar vlada socialna pravičnost. Toda v internacionalizmu ni rešitve, temveč samo na temelju narodne solidarnosti in samo v enotni, veliki Jugoslaviji. Srečen sem, da prisostvujem vaši pomembni svečanosti kot pokrovitelj in kum in zagotavljam vas, da je moje srce z vami. Ko razvijamo tu pred vami in pred slovanskimi brati ta prapor, me navdaja ena sama želja, naj bi te svetle barve dvigale naše delavstvo k jugoslovenskemu edinstvu in široki slovanski vzajemnosti kakaj samo v tem znamenju je možna zmaga.

Govor g. bana so zborovalci prekinjali z neprestanimi vzkliki in bučnim poskajem, ko pa je na koncu g. ban pripel svilen nacionalni trak na novo zastavo, je vsa dvorana odmevala od navdušenja.

Predsednik Juvan se je v toplih besedah

sti, postavili se bomo v bran vsakomur, ki bi hotel rušiti našo državo in s tem rušiti našo nacionalno in socialno svobodo. Z brezprimerno ljubeznijo bomo vodili borbo za delavske pravice, za kralja, narod in državo.

Govor predsednika Juvana so sprejeli vsi prisotni z dolgotrajnim živahnim odobravanjem.

Izvajanja predsednika Juvana, ki jih je zbor neprestano prekinjal z aplavzom in pritrditvami, so na koncu vzbudila nov val odobravanja in ovacij. Nato pa je predsedujoči prečital naslednje pismo g. ministra dr. Kramerja:

Pozdrav ministra dr. Kramerja

»Jako obžalujem, da ne morem osebno prisostvovati svečani proslavi 25 letnice Narodne strokovne zveze. Vaši zavedni ročni in intelektualni delavci so, združeni v tej važni nacionalni organizaciji, opravili veliko narodno, socialno in kulturno delo in s ponosom smejo gledati v prošlost, a s samozavestjo in trdnim upanjem v bodočnost. Ideja socialne pravice, ki jo nosi NSZ na svojih praporih, spada med temeljne osnove naše narodne svobode in samostojnosti. Program slovanskega bratstva, ki ga NSZ tako dosledno izvaja, nas najintimnejše spaja z življenjsko silo slovantstva. — Sporočite, prosim, spoštovani gospod predsednik, moje iskrene pozdrave in čestitke dragim rojakom, zbranim danes pod okriljem NSZ, a prejemite moje najlepše čestitke tudi Vi sami, ki skupaj z NSZ slavite jubilej zaslužnega dela.«

Pismo ministra dr. Kramerja je občinstvo sprejelo z izrazi nezadržanega navdušenja.

S tem je bil spored manifestacijskega zborovanja prav za prav izčrpan in sledi je drugi del svečanosti.

zahvalil g. banu in poudaril, da je nova zastava simbol dela, pa tudi simbol ljubezni do naroda in do kralja. S svečanim nagovorom je predsednik nato izročil zastavo praporščaku Orehku, ki je s slovesno prisego objubil, da bo nosil prapor v vseh borbah in ga bo čuval čistega in zmagovitega. Med igranjem državne himne se je nato poklonilo deset praporov bratskih društev novemu soborcu.

Predsednik Juvan je zatem izročil v lepih šatuljah spominčke na jubilejno svečanost: Nj. Vel. kralju v roke generala Popoviča, banu dr. Marušiču in županu dr. Pucu. G. župan se je za darilo zahvalil z jedrnatno izjavo: Pred 25 leti sem bil z vami kot mlad fant in ostanem z vami do smrti.

Pozdravi gostov

Nato so na kratko izpregovorili še posamezni predstavniki. V imenu češkoslovaške delegacije je izrekel pozdrave in čestitke delegacije Tuma, ki je pozval zborovalce, naj delajo po geslu: po nacionalizmu do slovanskega socializma. Če bodo delavci zvesti temu načelu, jih niti vrata pekliška ne bodo mogla premagati.

V imenu slovenskih in jugoslovenskih narodnih delavcev v Nemčiji, Holandiji, Franciji in Belgiji je pozdravil zbor gosp. Bolha, posebej pa se je spomnil še vrnitve dušč iz najbolj trepih ručarskih revirjev in dejal: Če bi bile dušve vseh narodnih krogov tako čiste, kakor so čiste te črne dušve rudarjev, bi bil marksizem nemogoč. V dokaz ljubezni naših izseljencev ob bratov delavcev doma je g. Bolha pripel novemu praporu svilen trak.

Za starešinstvo Sokola je izjavil gosp. Švajger, da je vse Sokolstvo na strani narodnega delavstva.

Zatem je podpredsednik dr. Bohinjec prečital pozdravne brzojavke, ki so jih poslali podobor narodnih strokovnih organizacij za vrbsko banovino, kranjski župan Pirc in Drustvo odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru.

V imenu Narodne odbrane je izpregovoril nekaj toplih besed dr. Cepuder in poudaril, da brez narodno zavednega delavca nikoli ne bi mogli imeti velike, resnično jugoslovenske Jugoslavije.

Predsednik jugoslovenskih narodnih delavskih sindikatov Stanković je podčrtal, da se z gibanjem narodnega delavstva pričena nova doba socialne pravičnosti.

V imenu narodnih železničarjev, katerih združenje šteje okrog 35.000 članov, je nacelnik Deržić izrekel toplo zahvalo NSZ, iz katere so kot iz matice izšle tudi vse druge organizacije narodnih delavcev in nameščenecv.

Predsednik ZKD direktor Jug. je povabil delavstvo k ožjemu sodelovanju s kulturnimi društvi.

V imenu ministra za socialno politiko Pucija je pozdravil zbor dr. Karlin in izrazil željo, da bi NSZ delo za procvit delavstva in za narodno edinstvo še poglabila.

Zastopnik Delavske zbornice Drago K. osem je opozarjal na velike naloge, ki še čakajo narodno delavstvo v njegovi borbi za rešitev bede brezposelnih, za starostno zavarovanje, za izboljšanje socialnega položaja nameščenecv, za preskrbo invalidov in vdov.

Po krasnem pozdravu predsednika Zveze društev privatnih nameščenecv Zemljica je izpregovoril še predsednik slovanske delavske enote češkoslovaški poslanec Tučny, ki je dejal o češkoslovaškem in jugoslovenskem narodnem delavskem gibanju, da sta kakor dve dršči pa ena misel, ter se poklonil našemu kraljevskemu d. mu.

Nato je podpredsednik dr. Bohinjec zaključil zborovanje, ki je bilo prav gotovo eno najlepših, najbolj discipliniranih delav-

skih zborovanj, kar jih je Ljubljana videla po vojni, in množica se je iz dvorane vsula na ulico.

Manifestacijski sprevod

Medtem ko se je vršilo zborovanje, se je začela pred Taborom zbirati velika množica. Ko je bil zbor končan, so se iz dvorane vsuli zborovalci, ki so se takoj formirali v slavnostni sprevod. Ob pol 12. se je začel sprevod pomikati izpred Tabora. Otvorila ga je peštra skupina kolesarjev, njim je sledila vrla železničarska godba »Sloga«. Za krasnim praporom, ki ga je poklonil Nj. Vel. kralj, so stopali voditelji NSZ. Naslednje skupino je sestavljala COD iz Prage. Bratje Čehi so bili neprestano deležni viharnih ovacij. Množica, ki je tvorila povsod, kjer se je pomikal sprevod, gost špalir, je neopirano manifestirala za českoslovaško-jugoslovensko vzajemnost in bratstvo.

Bratje in sestre! Ko smo pred 25 leti po- lagali osnove narodnemu strokovnemu pokretu, smo že imeli svoj jasno začrtani jugoslovenski program. Ze takrat je bil naš cilj in hoteli smo, da dosežemo združenje vseh Jugoslovenov. Naše oči so bile uprte v Beograd, kjer je vladal naš veliki Osvoboditelj kralj Peter. (Slava mu!). Danes po 25 letih, ko živimo v svoji svobodni državi, je naša dolžnost, da se ob tej priložnosti poklonimo spominu velikega kralja Osvoboditelja. V znak spoštovanja in ljubezni mu poklanjamo spominski lovorjev venec. Predsednik NSZ je nato položil krasen venec z napisom »Kralju Osvoboditelju Narodna strokovna zveza« k vzožju spomenika, godba »Sloga« je pa zaigrala himno »Bože pravde«.

Niso še izveneli zadnji akordi, ko je pristopil k liku pokojnega kralja Petra českoslovaški senator g. Panek in v imenu COD s kratkim nagovorom položil krasen šopek nageljnov k vzožju spomenika. Godba je zaigrala českoslovaško himno »Kje dom je moj«.

Pozdrav župana dr. Puca

Ko so se deputacije poklonile spominu kralja Petra, je povzel besedo ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc, ki je med drugim izjavil:

Bratje in sestre! Iz vseh koncev in krajev naše mile domovine ste prihili v Slovenijo. Izredno me veseli obisk rojakov iz tujine, bratov iz Westfalije, prav posebno pa sem ponosen, da so se v tako velikem številu udeležili današnje manifestacije tu, di bratje Čehoslovaki (viharne ovacije). Junaki dela ste, ki obhajate danes veliki praznik. 25 let je poteklo, odkar je bila ustanovljena NSZ. Ni bilo lahko delo, treba je bilo mnogo trpljenja in borbe, toda vztrajali ste. Vztrajali tudi v najhujših časih, tudi takrat, ko vam ni dala domača zemlja kruha, pač pa ga je dajala tujci. Pozdravljam tudi vaše prapore. Na praporu, ki ste ga prejeli danes in ki sicer nima tradicije, bodo zapisane borbe, vaš zmoj, vaše trpljenje in zmage. Zato se praporo klanjamo. Narodno delavstvo je najboljši branik narodne svobode in najboljši stražar naše domovine.

Župan je nato govoril o pravicah, ki pripadajo delavstvu in poudarjal, da je treba najprej konsolidirati razmere v državi. So- dozna kriza ni samo gospodarska, predvsem je to duševna kriza, ki vlada po vsem svetu in tudi pri nas (živahno pritrdjevanje). Pri konsolidaciji in gradnji države mora sodelovati tudi delavstvo.

Županovemu govoru je sledilo viharno odobravanje, godba je je ponovno zaigrala državno himno. Ko je prenehala igrati, je župan vzkliknil: Dobro došli bratje in na svidenje!

V imenu NSZ se je predsednik g. Juvan zahvalil g. županu za lepe besede s poudarkom, da bo delavstvo kakor doslej zvesto svojem programu in da se bo držalo gesla: Zvestoba za zvestobo!

Godba je zaigrala himno »Hej Slovenija, ki jo je pela vsa množica. Nato je še enkrat povzel besedo g. Juvan, ki se je vsem zahvalil za udeležbo pri današnji krasni manifestaciji. Nato je bil razhod. Množice so se v vzornem redu razšle.

kulture in da smo legitimirani, da kot Slovani svetu prinesemo simbol svojega balkanstva: simbol zmage križa in zmage duše na surovo gmo. Naše balkanstvo mora postati simbol najčistejšega socialnega napredka.

Ni v interesu pomirjevanja narodov, da svet noče priznati enakovrednosti in enakopravnosti nacionalnih kultur, od katerih je vsaka zase poslana, da plemenito učinkuje v dušah ljudstev. Nauka o nadrednosti romansko-italijanske ali germanske kulture nad kulturo Slovanov ne smemo in ne moremo priznati. Kultura ni oblast; ona je blagoslov in duh. Zato najodločneje protestiramo proti kulturnim nasiljem nad našim življenjem in Primorju in povsod tam, kjer ima naš človek naravno pravico, da se izživlja v lastni slovaški kulturi. Zaščita manjšin mora postati vsesplošna, ker v tej zaščiti vidimo najvišjo in najsvetejšo socialno in kulturno zahtevo novega stoletja.

Kultura je blagoslov. Da bo blagoslov narodu v vseh njegovih političnih in gospodarskih prizadevanjih, je potrebno, da enako osrečuje tudi delavca in kmeta. Naš klic po kulturni enakopravnosti delavca in kmeta je podprtvanje narodove pravice do enakovrednosti in mednarodnem živ-

ljenju. Kulturni standard delavca in kmeta bo svetilnik, ki bo svetil nad domovino in kazal mimoidočim moč in veličino nove slovaške kulture osvobodjenih slovaških narodov.

Pojdimo v naselja med ljudstvo, stopimo pod okna tovarn in delavnic, pogledimo na njive in travnike — tu vrejo studenci, da z vodo iz teh studencev napojimo svoja srca, da bodo sposobna, da gredo v boj za pravice človeka na zemlji, za enakopravnost naroda, za mir in srečo med narodi in ljudmi. V tem kraljestvu src bo vredno živeti, ker bodo vsa srca eno v skupnem hotenju za dobro vseh.

S toplim čuvstvom podani govor dr. Bohinjca je na občinstvo napravil mogočen vtis.

Potem je sledil koncertni spored, ki je bil od začetka do konca na odlični umetniški višini, zato pa občinstvo tudi ni stredilo s priznanjem. Razen orkestra »Sloga« so sodelovali še Završanov kvartet, ga. prof. Verbičeva, pevski zbor »Tabor«, govorniki zbor TSŠ ter operni pevec Betetto. Občinstvo je vse nastopajoče nagradilo s silnim odobravanjem, poklonjeno pa je bilo umetnikom tudi mnogo cvetja in vencev.

Proslava osvobojenja Timoške krajine

Nj. Vel. kralj na svečani proslavi stoletnice osvobojenja Timoške krajine izpod turškega jarma

Zaječar, 14. maja, p. Danes so tukaj svečano proslavili stoletnico osvobojenja Timoške krajine. Pričetek svečanosti so zgodaj davi naznanili s streli iz topov in zvošnjem zvonov v vseh cerkvah Timoške krajine. Vreme je bilo izredno lepo. Množice naroda so prispele s posebnimi vlaki od blizu in daleč v Zaječar, ki je bil danes poln živopisnih narodnih noš. Vse ceste, ki so vodile v Zaječar so bile polne kmetске, ga ljudstva. Mnogi so se s posebnimi vlaki pripeljali že s noči. Tako je s noči prispel tudi predsednik Narodne skupštine dr. Kosta Kumanudi z večjim številom narodnih poslancev; davi pa so se pripeljali s posebnim vlakom predsednik vlade dr. Srškić, ministri Maksimović, Matica, Pucelj, dr. Šumenković, general Stojanović in mnogi narodni poslanci ter senatorji. Z drugim posebnim vlakom so došli preko Prahova ministri Tomašić, Stanković, Djordjević, predsednik senata dr. Pavelić in prav tako večje število senatorjev in narodnih poslancev. Člane vlade je pozdravil na železniški postaji pripravljani odbor, nakar so odšli peš v mesto, burno pozdravljeni od množice občinstva.

Mesto je bilo vse v državnih zastavah in okrašeno z zelenjem. Postavljeno je bilo tudi večje število slavolokov z pomembnimi napisy. V sprevodu, ki se je formalno od železniške postaje, je korakalo izredno veliko število Sokolov. Sprevod je krenil v cerkev, kjer je bila ob 9. slovesna služba božja, ki jo je daroval timoški episkop dr. Emilijan. Po končani službi božji je krenil ob 10. dopoldne ves sprevod s člani vlade na čelu na slavnostni prostor, kjer je imel episkop Emilijan prigoden govor o pomenu proslave stoletnice osvobojenja Timoške krajine izpod turškega jarma. Nato so krenili člani vlade in drugi predstavniki oblasti peš do Kraljevice, kjer je bila prirejena velika živinorejska in mlekaška razstava. Člane vlade je zbrana množica povsod živahno pozdravljala. Na polju okrog Kraljevice se je zbralo nad 30.000 ljudi iz raznih krajev države, predvsem pa iz Timoške krajine. Na častnem prostoru so zavzeli svoja mesta člani vlade s predsednikom senata in Narodne skupštine, senatorji in narodni poslanci, zastopniki občin, nacionalnih društev in drugih. V velikem številu so se zbrala pod tribuno dekleta v peštrih narodnih nošah, rezervni oficirji, Sokoli, nacionalna in patriotska udruženja.

Ob 11. je streljanje topov najavilo prihod Nj. Vel. kralja. V avtomobilu, obdan od sokolske konjenice in množice ljudi je prišel Nj. Vel. kralj do prvega slavoloka, kjer se je zbrala gosta množica prebivalstva, na čelu z armijskim generalom Josipom Kostićem, banom moravske banovine Milanom Nikolićem in divizijskim generalom Petrom Ljubčićem. General Ljubčić je kot poveljnik mesta podal Nj. Vel. kralju poročilo. V njihovem spremstvu, v spremstvu Sokolov in množice ljudi je nato krenil Nj. Vel. kralj dalje do drugega slavoloka, ki je stal tik pred vhomom v mesto. Ves čas ga je navdušeno prebivalstvo pozdravljalo z burnimi vzkliki »Živio kralj«. Pred drugim slavolokom mu je podal raport poveljnik častne čete. Nj. Vel. kralj se je zatem pozdravil s člani odbora za proslavo stoletnice Timoške krajine. Predsednik občine Nikolić je Nj. Vel. kralja pozdravil z nagovorom, nakar je pristopil bivši ban Jeremija Živanović in mu izročil spomenico o stoletnici, ki jo je sam sestavil. V spremstvu sedanega in bivšega bana, generalitete, članov odbora in drugih uglednih osebnosti je Nj. Vel. kralj med burnim vzklikanjem ljudstva krenil na razstavljeni prostor.

Z razigranim obrazom je stopil Nj. Vel. kralj na svečano tribuno, kjer so bili že zbrani člani vlade s predsednikom dr. Srškićem na čelu, senatorji, narodni poslanci, okoli govorniškega odra pa so se zgrnili Sokoli, mladina in množice iz bližnje in daljne okolice. Čuli so se neprestano vzklikati: »Živio kralj! Živio naš narodni kralj!« Ko se je vladar pokazal na častni tribuni, so vse množice začele ploskati, mahati s klobuki in še burneje vzklikati.

Večje stanovanje

v prvem nadstropju na Miklošičevi cesti se odda s 1. avgustom. Poizvedbe v Delniški tiskarni. 6034

Pri utrujenosti, razdraženosti, tesnobi, nespanju, srčnih nadlogah, tesnobi v prsih, poživni naravna »Franz Josefov« grenčica trajno obtok krvi v trebuhu in učinkuje pomirjevalno na njeno vavljanje.

Potem je stopil predsednik odbora za prireditev razstave general v p. Nikola Čolić pred Nj. Vel. kralja in mu izrekol dobrodoščilo. Njegov govor so neprestano prekinjali vzkliki in govornik je moral večkrat prestopiti, da je moglo prebivalstvo dati duška svojim čuvstvom.

Ko so se ovacije nekoliko polegale, je bil dan znak da želi izpregovoriti Nj. Vel. kralj sam. Nastala je popolna tišina, v kateri je Nj. Vel. kralj izpregovoril naslednje besede:

Govor Nj. Vel. kralja

Dragi moji Timočani! Timoška krajina, ki je svoje junaške napore, začete in viteški nadaljevanje pod vrhovnim vodstvom Karadjordjevićev ter junaškega Hajduk-Veljka, videla kronane z uspehom šele leta 1833., sme danes s ponosom pogledati nazaj ter preneniti svoje delo in uspehe od osvoboditve do danes. Čeprav je Timoška krajina v teh sto letih

Anketa o ureditvi kreditnih odnošajev

Posvetovalni odbor trgovskega ministra je v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani zaslial strokovnjake in interese v kreditnih vprašanjih

Kakor je znano, je vlada imenovala poseben posvetovalni odbor, ki je pridelen ministru za trgovino in industrijo in ki ima nalogo, da stavi vladi predloge v vseh zadevah, nanašajočih se na ureditev kreditnega prometa. Z večtedenskim internim delom so člani tega odbora predelali vso obširno snov in konkretizirali vprašanja, ki jih je treba rešiti, ako naj se denarno poslovanje vrne v normalno stanje in se oživi splošno gospodarstvo. Da bo mogel odbor dati vladi točno poročilo o vseh teh vprašanjih, je sklenil prirediti v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani ankete, pri katerih bi zaslial strokovnjake in interese v kreditnih zadevah. Anketa se je vršila že prejšnji iteden v Beogradu, kjer je trajala štiri dni. V sredo, četrtek in petek preteklega tedna je bila anketa v Zagrebu, v soboto pa v Ljubljani.

V Ljubljani so v to svrhu prispeli predsednik posvetovalnega odbora g. dr. Milan Radosavljević, general, tajnik beograjske borze ter člani odbora g. M. Dostanić, vladni komisar pri Narodni banki, dr. Milan Vrbanić, predsednik Hrvatske kreditne banke v Zagrebu, in dr. Miljenko Marković, generalni tajnik Zveze denar-

stvala v vrsti svojih bojev dati na oltar narodove svobode nov krvi in gmotni davek, se ji je vendarle posrečilo razviti vzorno delavnost na gospodarskem polju.

Timoška krajina se je razvila s čudovito vztrajnostjo. Kakor mnogim drugim kraljevim državam, ji je bilo usojeno, da se je morala boriti za politično in gospodarsko samostojnost. V prvem in drugem pravcu je vedno imela uspeh, ko se je borila za svoj narod in ljubosumno gojila svoj narodni napredek. Njena vojska je bila prva: To izpričujejo mnoga bojna polja. Njeno gospodarstvo je bilo na prvi višini: to priznavajo z vseh strani. Njeno kulturno in politično delovanje dela čast narodu in državi. Njeni bojevnik, njeni gospodarstveniki in državnik zavzemajo dostojno mesto.

Pri zedinjenju jugoslovenskega naroda v veliko državo Jugoslavijo je Timoška krajina odlično prispevala. Prvi in glavni sodelavec mojega blagopokojnega očeta so bili sinovi iz timoške krajine. Po svoji burbenosti in vztrajnosti ter narodnem čuvstvanju se Timoška krajina res lahko ponaša tako v vojni, kakor v miru. To dokazuje tudi ta smotrna razstava, ki je svetel dokaz, da od osvoboditve domovine nikdar ni sedela s prekrizanimi rokami.

Ko izrekam zaslužno priznanje vsem borecem in junakom, vsem znanim in neznanim, ki so od dnevoj vstaj pa do danes pretvarjali boje v delo, ki so zasluženo in pomandrano domovino pretvorili v napredno in urejeno državo, in ko se zahvaljujem novemu pokolenju za njegovo lepi sprejem, proglašam, da je razstava otvorjena.

Kraljev govor je množica sprejela z burnim in navdušenim vzklikanjem: Živio kralj! Živio naš narodni kralj! Živio prvi in največji jugoslovenski Sokol!

Nato je Nj. Vel. kralj krenil skozi gosti špalir ljudstva v razstavljeni prostor. Vsak čas se je obrnil h kakemu preprostemu človeku iz ljudstva, zlasti k bivšim bojevnikom, med katerimi je še mnoge osebo poznal, ter se z njimi razgovarjal. Za vsakogar je našel ljubezivo besedo.

Vladar se je na razstavi živahno zanimal za nekatere razstavalne predmete ter povpraševal po napredku. Ogled razstave se je končal z obiskom paviljona mlečnih izdelkov Zadruga Timoške krajine.

Slovo naroda od Nj. Vel. kralja je bila nova manifestacija navdušenega prebivalstva, ki je venomer pozdravljalo svojega vladarja in mu vzklikalo, hvaležno, da je obiskal to slavno krajino in njegovo prebivalstvo.

Tudi na poti iz Zaječarja je prebivalstvo prirejalo Nj. Vel. kralju povsod navdušene ovacije, zlasti v Knjaževcu in Kraljevem selu.

Pred magistratom

Da omogoči reden potek proslave, je policija že pred 11. zaprla vse dohode do magistrata in popomoma izpraznila prostor pred poslopjem. Tam so se kmalu po 11. zbrali najodličnejši predstavniki naše javnosti: med drugimi so prispeli tja ban dr. Marušić, poduan dr. Pirkmajer, senatorji dr. Novak, dr. Ravnihar, dr. Rožič in dr. Gregorin, župan dr. Puc in podžupan Jarc, poslanec Rasto Pustoslavšek, prosvetni šef banke uprave Mazi, načelnika banke uprave dr. Šušteršič in dr. Karlin, dr. Stare za JCL, mestni fizik dr. Rus, župnik Barle, dr. Brolih in dr. Gugi.

Okrog 11.30 so zvoki godb naznanili, da se bliža sprevod svojemu cilju. Kmalu nato se je začel polniti prostor pred magistratom. Bil je nepopolno lep pogled na to množico nacionalnega delavstva, ki se je gnetlo pred magistratom ter do zadnjega kotička napolnilo prostrani prostor.

Venec kralju Osvoboditelju

Med množico je nemirno valovalo in v vetru so plapolali prapori. Takoj je pa nastala tišina, ko je stopil na sredino stopnic pred magistratom predsednik NSZ g. Juvan, ki je na kratko izpregovoril:

„V socialno stoletje“

Akademija v dramskem gledališču na čast delavskim zastopnikom — Idejno-programatičen govor dr. Bohinjca

Na predvečer velikih svečanosti se je v dramskem gledališču vršila v soboto slavnostna akademija, ki so se je udeležili delavski delegati iz vse Slovenije in iz ostalih delov države ter naši Westfalci in Čehi. S svojo navzočnostjo pa so počastili večer poleg českoslovaških poslancev Tučnega in Tume ter senatorjev Paneka in Stišnega tudi ban dr. Marušić in podban dr. Pirkmajer, župan dr. Puc in podžupan profesor Jarc, českoslovaški konzul inž. Ševčič, senator Ivan Hribar, poslanec Rasto Pustoslavšek in številni zastopniki in predstavniki društev in korporacij. Gledališče je bilo povsem zasedeno.

Večer je otvorila »Sloga« z uverturo, nato pa je sledil slavnostni govor podpredsednika NSZ dr. Bohinjca, ki je med drugim izjavil:

Zbrani smo v hramu umetnosti, ki naj nam bo vedno kraj miru in sprave, kakor zahteva notranje poslanstvo vsake prave umetnosti. Prišli smo v ta svetli in tihi hram, da se v globoki in verni molitvi poklonimo vseoživljajoči sili dela, sili ustvarjanja, razgibavanja in storitvam delovnih rok našega slovaškega in jugoslovenskega delovnega človeka.

Mehke in neizmerno dobre morajo biti naše duše, kadar hodijo po svetiščih dela, kajti blagoslovljena so tla, na katero pada znoj raz čelo človekovo, da iz znojca vzklije klasje za kruh otroku doma. Očiščeni moramo biti, kadar gremo čez prag v dom delavca, kajti prišli smo v objem pristani, resnice, poštenosti, v dih prave in nepokvarjene kulture, v kraljestvo človeka dela, ki kuje verige, s katerimi je spleten most preko temnih globin sedanosti na drugi zeleni breg novega življenja miru in sreče med nami in med vsemi narodi.

Svet trpi v divjih krčih prerojevanja. Pred nami se dogaja novo rojstvo človeka, ki se hoče izoblikovati v popolnejše bitje, vredno naziva človek, ki naj bo sposoben, da zemlji da obliko in vsebino prave kulture in civilizacije, da na njej vzpostavi carstvo vseh carstev: carstvo srca. V tem metuju se v zmedah poraja sedaj slabo in nato zopet dobro, gnetenje nazorov in misli sega v vedno globlje sestavine današnjega duševnega in gmotnega življenja. V tej borbi vidimo, kako so razmajani stebri starega sveta v gmotni, duševni, pravni, etični in moralni smeri. V valovanju borbe nastajajo boljše stvari in fašizmi, do veljave prihajajo najsmelejše socialne doktrine. Eno pa je gotovo: Svetovna vojna mora postati mejnik novi, lepši, socialno pravičnejše urejeni dobi, v kateri bošta prišla do polnega izraza dostojanstvo in duhovna vrednota človeka in vseh narodov brez izjeme. Novo dobro kraljestva src ne ustvarja samo mednarodna diplomacija, svetovna ustavodajna skupščina ne zaseda samo v

Zenevi, v Washingtonu ali v Londonu, vsakdo izmed nas, zlasti oni, katerim je neposredno poverjena usoda naroda in države je postavljen pred nakovalo, da je ključar in apostol nove dobe; vsakdo je dolžan, da ustvarja in pospešuje notranjo izpreobrnitev človeka k idealom svobode, enakosti in bratstva. Notranja izpreobrnitev človeka mora pa v prvi vrsti priti do izraza v upoštevanju resničnih, socialnih ljudskih potreb, v zaščiti dela rok in duha, v izpostavitvi suverenitete dostojanstva človeka, v nesebični, vedno inciativni in aktivni zadržnosti za težave svakdanjih dni, v čutu odgovornosti in v prizadevanju, da moralnim vrednotam vrnemo potrebno avtoriteto.

Avtorji onega poglavja versailleske mirovne pogodbe, ki ustvarja institucijo mednarodnega urada dela, t. j. ustanovo mednarodne zaščite dela, tega poglavja niso zamislili iz kakih sentimentalnih nagibov, pač pa iz globoke preverenosti, da se bo svet samo takrat pomiril, ko bodo ljudstva dosegla polno gospodarsko, socialno in pravno zaščito, ko bodo zatrti izrodki kapitalizma, ki ustvarjajo brezposelnost, ogražajo nacionalne valute, postavljajo carinske ograje, širijo nezaupanje, ponižujejo človeka, dražijo narode proti narodom. V ustanovi mednarodnega urada dela je simbolično izražena in začrtana pot, po kateri morajo narodi in države hoditi, da pridejo do cilja trajnega miru med narodi in v narodih. V nacionalni in v internacionalni zaščiti dela je izražena tendenca, da z mirno socialno evolucijo prekvasimo in preoblikujemo svet v duhu prave, resnične demokracije, medsebojne strpnosti in človečnosti. Duhovno in gmotno preoblikovanje sveta je tako krepko na pohodu, da ga ne bo nobena sila več zadržala.

Vera v novo socialno stoletje mora zavračati nauke o nadrednosti posameznih narodov in more sloneti samo na nauko o popolni enakopravnosti vseh narodov. Enakopravnost lastnega naroda v mednarodnem življenju pa bomo mogli stvarno uveljavljati le takrat, kadar to enakopravnost narodu tudi doma dejansko damo. Samo socialno in kulturno enakovredni narodi imajo moralno pravico, da v znamenju nove socialne kulture vodijo svet v novo življenje. Zato je važno, da v socialno-politični zaščiti in vzgoji lastnega naroda prav nič ne zaostajamo za starejšimi in naprednejšimi narodi, ker je to osnovni pogoj, da dosežemo mednarodno politično enakopravnost.

Mi smo na svoje balkanstvo ponosni, ker je v tem pojmu izražena stoletna borba in zmaga križa nad polmesecem, zmaga slovaške miline in dobrote nad grobstvo in oholostjo imperatorsko naydahajenih narodov. Balkan je križu drugič priboril zmago. V znamenju te zmage hočemo, da smo priznani kot stoletni stražarji evropske

Heimwehr maršira

Učinkovita demonstracija proti izzivalnemu obisku hitlerjevskih ministrov, ki so včeraj že zapustili Dunaj in zagrozili z demaršo svoje vlade

Dunaj, 14. maja. Mesto je bilo danes v znamenju velikega heimwehrovskega pohoda, ki je bil tako impozanten, da je celo zasenčil obisk nemških narodno-socialističnih ministrov Franka in Kerrla. Zanimivo je, da je imela ta heimwehrovska manifestacija izrazito ostro proti narodnim socialistom. Vsi govorniki so poudarjali, da se bodo heimwehrovci borili za samostojnost Avstrije in preprečili vsak poskus narodno-socialistične invazije iz Nemčije.

Park v Schönbrunnu je v zgodnjih jutranjih urah napolnilo do 50.000 uniformiranih heimwehrovcev, ki so prišli deloma tudi oboroženi. Tri ure so korakale te heimwehrovske čete skozi Schönbrunnsko vrata. Med povorko so skušali narodni socialisti izzvati in so metali na manifestante gnjila jajca. Policija je demonstrante razkropila in izvršila okoli 400 aretacij. Slavnostni govorniki so bili ministar Fey, dalje knez Starhemberg in zvezni kancelar dr. Dollfus, ki je prišel na proslavo v uniformi alpinskega poročnika. Vsi so poudarjali, da hočejo Avstrijo ohraniti samostojno in da se bodo brezobzirno borili za njeno svobodo proti vsem, zlasti tudi proti narodnim socialistom.

Kerri in nacionalno-socialistični delegati so se nocoj z letalom vrnili v Berlin. V Avstriji je ostal samo še minister Frank, ki je odpotoval v Gradec.

Pri recepciji, ki so jo priredili v palači nemškega poslanstva zastopnikom tujih li-nemškega poslanstva, je izjavil bavarski pravosodni minister Frank, da afront, ki so ga nemški ministri doživeli od av-

strijske vlade pri prihodu na Dunaj, ne bo ostal brez odgovora in da bo nemška vlada napravila demaršo. Čeprav Frank ni podrobneje povedal, kakšna bi mogla biti ta demarša, je jasno, da more biti le diplomatskega značaja.

Herriot o francoski zunanji politiki

Marseille, 14. maja. Na zborovanju socialistično-radikalne stranke je govoril bivši ministrski predsednik Herriot o zunanji politiki. Vlada nadaljuje mirovno politiko pokojnega Brianda. Radikalna stranka zahteva predvsem varnost Francije. V mednarodnem sodelovanju želi, da bi se pogljobilo francosko-italijansko sodelovanje, pri čemer pa mora ostati Francija zvesta svojim zaveznikom. Velika zasluga stranke je tudi, da je bila sklenjena med Francijo in sovjetsko Rusijo nenapadna pogodba sporazumno s Poljsko in Rumunijo. Radikalni vodijo s prepričanjem pravo politiko Država narodov.

Obračunavanje med makedonstvu-juščimi

Sofija, 14. maja. AA. Včeraj dopoldne je neki Kirodonkov iz Nevrokopa na vogalu ulic Bogumila in Metodijeve nevarno ranil Vasilja Petrova, brata znanega protogerovca Toekara, ki so ga ubili l. 1929. Stanje ranjenega Petrova je kritično. Pri streljanju, ki se je razvil pri tem napadu, je bila ranjena neka pasantka.

Wisiakovo truplo najdeno

Po dolgem in napornem iskanju so ponesrečenega mladega planinca našli pod Rdečim turncem — Wisiak se je v snegu zadušil

Ljubljana, 14. maja. Tragična usoda držnega planinca Aleksandra Wisiaka, ki se je videla sprva skoro nemogoča, je vsekakor rešljiva; postal je žrtev bele smrti visoko v planini in plaz je bil njegov grobopokop.

Ze prve vesti o Sandjevi nesreči so zbudile v Ljubljani ne samo med planinci, marveč tudi med drugimi sportniki in sploh med občinstvom veliko pozornost. Aleksander Wisiak je bil navzlic svoji mladosti v Ljubljani priljubljen osebnost, ki so ga zaradi njegovega vedrega značaja imeli vsi radi. Zato ni čudno, da so nastale med številnimi njegovimi prijatelji takoj, ko so prispele o nesreči prve vesti, velike skrbi.

Takoj pa, ko je prinesel tajnik kamniškega SPD g. Maks Koželj v Ljubljano podrobnosti o nesreči, so se naši vrli planinci odpravili v več reševalnih skupinah v gore. Poročila smo že, da so bili tudi Kamničani, ko so zaznali za nesrečo, nemudoma na nogah in so pričeli iskati Sandija, živega ali mrtvega, že v petek ponoči. S pomočjo svetilk so pretekli dober kos drve, po kateri je moral pridrveti v dolino plaz, ki je odnesel nesrečenega planinca izpred oči tovarišev, ko so se baš pripravljali za nadaljnjo pot v Briuškov kamin. Ze ponoči so tudi prekopavali sneg, ki ga nasipajo plazovi na tako zvanj Rdeči kup. Vsi njihovi napori pa so ostali zaman ne samo ponoči, marveč se je izkazalo njihovo delo brezuspešno tudi pozneje, ko so pričeli preiskovati snežišče ob 3. zjutraj in nadaljevali do 9.

Tedaj se je pričel sneg žužiti in so znova pričeli drveti v dolino plazovi, kar je spremenjalo edlede zloveseje grmenje in bobnenje. Našli so ob drči tik snežišča samo krvavo sled in blizu tam tudi rokavico, kar jih je le še bolj utrdilo v domnevi, da je nesrečni mladi planinec pokopan v snežnem grobu in da bi ostal vsak nadaljnji trud zaman. Domačini so sicer navajeni gledati prav ogromne množine snega, a jih je vendarle zgrozilo ob pogledu na ogromno snežno grobišče zaradi vedno novega doplaha snega.

Požrtvovalni reševalci so odšli za tem v dolino in povedali svoje ugotovitve, v mestu tudi obema tovarišema ponesrečenega Sandija Wisiaka, ki sta čakala na vesti in se potem vsa obupana odpejajala z večernim vlakom v Ljubljano.

Takoj po vrnitvi domačinov se je že pripejala v Kamnik reševalna ekspedicija, sestojala iz članov SPD in TK Skale. Člani ekspedicije v Kamniku niso mogli zvedeti nikakih novih podrobnosti, vendar so

se nemudno napotili dalje in dobili v Kamniški Bistrici tudi lopate. Ljubljanski reševalci so prav tako pričeli reševalna dela že ponoči, nato pa so se jim danes priključile iz Ljubljane še 3 reševalne ekpedicije.

Pri odkopavanju snega je bilo tako danes zaposlenih nad 20 reševalcev, ki so neutrudno delali in kopalj in preiskavali drvo ves dan. Pa tudi njihov trud je ostal nepoplačan, kakor so jim že naprej prerokovali domačini.

V snegu, ki ga je na posameznih mestih na 30 metrov visoko, bi utegnlo nasteti pač samo golo naključje, da bi izkopali ponesrečenega Sandija že sedaj. To pa je v primeru, če bi ga plaz zanesel kam na rob snežišča. Če pa ga je drveče plazovje nosilo s seboj v svoji sredi, je izključeno, da bi našli njegovo truplo, preden se stope snežne množine, posebno še zaradi tega, ker so približno večerj in danes pa tudi že v petek v dolino veliki novi plazovi.

Domačini, ki so zaposleni v Kamniški Bistrici in tam naokoli, pripovedujejo, da so baš letos plazovi izredno nevarni in pogosti. Orjaška drevesa v bregovih lomijo kakor bilke in jih vale s seboj v dolino z bliskovito naglico. Bobnenje plazov se čuje v dolino kakor oddaljeno grmenje. Kraj odnosno drčo, kjer se je ponesrečil ubogi Sandi Wisiak, imenujejo domačini Vunderlihov sneg, to pa zaradi tega, ker se je na dotičnem mestu ponesrečil pred davnimi leti znani kamniški letovisčar dr. Vunderlich, ki so ga za domačinj rešili še živega.

Kamnik (ob 19.30), 14. maja. R. valna ekspedicija, ki so jo sestavljali člani SPD, TK Skale in domačini iz Kamnika, je danes okrog 13. po dolgem in napornem iskanju našla ponesrečenega Wisiaka, dani je sicer vse kazalo, da bo trud zaman. Dobila je truplo pod Rdečim turncem pod Planjavo. Kakor je ugotovila ekspedicija, je plaz nesrečenega mladega nesel kakih 300 metrov globoko. Nesrečniku je zlomilo obe nogi in nekoliko se je potolkel tudi na glavi, kjer so se videli udarci od derez. Noge so očividno udarjale med padanjem v glavo. Poškodbe sicer niso bile smrtne, pač pa se je nesrečni SSandj v snegu, ki je bil poldmrjev meter nad njim, zadušil. Truplo so izkopali iz snega, nato pa z velikim naporom prenesli v Kamniško Bistrico, odkoder bo jutri najbrž prepeljano v Ljubljano. Reševalne ekspedicije zaslužijo za svoje naporno in požrtvovalno delo vse priznanje.

Prosvetni dan ZKD

Prosvetno delo ljubljanske Zveze kulturnih društev v najlepšem razmahu

Ljubljana, 14. maja.

Danes popoldne se je vršil v društvenih prostorih zbor upravnega odbora ZKD v obliki prosvetnega dne. Člani upravnega odbora, ki so vsi redni in ustanovni člani, so popolnoma napolnili društveno dvorano. Po lepih uvodnih besedah predsednika direktorja Juga, ki je orisal pomen in namen tega zbora z lepo primerom s sejalcem, ki ga je pomlad vzbudila na delo, so sledila izbrana poročila tajnika, kinematografskega referenta in blagajnika. Tajnik je v uvodu poudarjal, da ni sicer namen širših upravnih odborov, da se polagajo račun, ampak da se zgradi program za bodočo sezono. Vendar pa je vodstvo sklenilo, da predloži širšemu upravnemu odboru tudi točne referate o dosedanjem izvršenem delu, o stanju delodržav in izdatkov. Poleg poročila o proračunu, o osebnih izdatkih, o materialnih sredstvih za predavanja in odre, je bilo izredno zanimivo in lepo poročilo o kulturnem udeleževanju ZKD. Referent je pokazal, da je bilo prizadevanje v kratkem času obstoja sedanjega vodstva zelo produktivno in sistematično. ZKD je letošnjo sezono, kakor je pokazal predavateljski referent, razvila tako živahno delavnost kakor morda še nikoli doslej. Zveza prehaja očitno v novo fazo svojega napredka. Dasi je sedanje vodstvo prevzelo posle šele z novim letom, je vendarle izvedlo veliko in plodno akcijo kulturne, socialne, gospodarske in politične izobrazbe našega naroda. Tajnik je spomnil na besede ministra dr. Kramerja na zadnjem občnem zboru. G. minister je želel, da bo program ZKD tak, da se dvigne politična, socialna in gospodarska zavest naroda, ki se mu naj bolj jasno odobna politična in socialna vprašanja in se mu vliiva optimizem v lasten razvoj. Dati narodu dober program in širiti prosveto med narod ter biti ognjišče zdravega optimizma, to je historična naloga ZKD.

Ta smoter je izkušala ZKD realizirati na eni strani s socialno-gospodarskim tečajem, ki ga je priredila od 5. februarja do 7. marca in ki je dosegel velik uspeh. Ta tečaj je ZKD priredila v zavesti, da gre delo prosvete vzajemno s činitelji, ki ustvarjajo kulturno, socialno in gospodarsko bodočnost naroda. V tem tečaju je bilo 28 predavanj.

Tudi predavanja na deželi so se vršila z velikim uspehom. Od 13. septembra do 14. t. m. je bilo skupno 20 predavanj, in sicer z diapozitivji 30. s filmi pa 12. Prav posebno pa je treba omeniti cikluse predavanj, ki so se sistematično vršili v Mostah, Št. Vidu in Šiški.

V predavateljskem referatu je sledilo tudi poročilo o prosvetni uri, ki jo je organizirala ZKD v ljubljanskem radiu. ZKD ima na razpolago dvakrat na teden prosvetno uru, in sicer v nedeljo od 11. do 12. in v sredo od 8. do pol 9. V tej prosvetni uri je ZKD organizirala ciklus predavanj »Naša država«.

Naposled je tajnik podal tudi nekaj misli o bodočem programu, posebno o organizaciji kulturnega omrežja, o tesnejšem

sodelovanju društev s centralo, o decentralizaciji v kulturne srece s posebnimi pododbori, o potrebi sistematičnega zbiranja materialnih modernih sredstev, o nekaki društveni petletki. Poročal je, da je vodstvo vtiiralo velike zneske, okoli 50.000 Din, za nabavo skioptikonov, diapozitov itd. Z veseljem so člani sprejeli na znanje njegov načrt kulturnega pohoda s sistematičnimi predavanji nacionalne in socialno-gospodarske vsebine.

Da se bo osnovala stalna Ljudska univerza, kjer se bodo stalno poučevali različni predmeti in jeziki, smo poročali že zadnjič.

Troje je bilo jasno razvidno iz tajnikovega programa, in sicer racionalizacija društvenega dela, pisarne in prostorov, sistematika v vsem programu in tendenca nacionalne in gospodarske vzgoje naroda. Tajnikovemu poročilu je sledilo obširno poročilo kinematografskega referenta, ki je ostro zavrnil nekatere napade majhnih časopisov v zadnjem času, ki so se obregnili v delo, ne da bi čistili pri sebi. Poročal je, da ni nobena nacionalna organizacija kompetentna, da nam določa način našega predavanja in da zaradi tega ZKD ne bo odgovorila na te povelje.

Ko je naposled še blagajnik podal svoje poročilo, se je razvila zanimiva debata, kateri je bil prav za prav namenjen prosvetni dan. Zastopnik Preporoda, starosta Tonja, profesor Jarc iz Novega mesta, zastopnik Sokola z Rakeka, učitelj Klavora z Jesenic, so v marsičem izpomenili bodoči delovni načrt. Vsi so pozdravili nov razmah ZKD in objubilili svoje sodelovanje na deželi. Prav posebno pažljivo so posvečali vprašanju decentralizacije, filmom, radiu in vsebinj predavanj.

Po debati, ki je docela dosegla svoj namen, je predaval odvetnik g. Lapajne o avtorskem pravu glede na društva. Pokazalo se je namreč, da je to zelo pereče vprašanje.

Ves zbor, ki se ga je udeležilo okoli sto delegatov, je z največjim veseljem in priznanjem odobril dosedanje delo ZKD, tako da je bil namen tega prosvetnega dne popolnoma dosežen.

Če v želodcu ali v glavi ob ponedeljkijh je nered, Slamič hitro nas pozdravi, torej brž tja „piko dret!“

V slučajih zastrupljenja povzročena po zastrupljenju pokvarjenih jedil, kakor tudi po alkoholu, nikotinu, morfiju, opiju, kokainu, je uporabna naravna »Franz Josefova grenčica bistven pripomoček. Zdravniška strokovna dela navajajo, da pri zastrupljenju s svinčvom staropreizkušena »Franz Josefova voda ne odpravi samo trdovratno zaneke, temveč, da učinkuje tudi kot specifično protistrupstvo. »Franz Josefova grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Slovenski sodniki so zborovali

Ljubljana, 14. maja.

V sodni palači se je vršil danes dopoldne redni letni občni zbor ljubljanske sekcije Zdrženja slovenskih sodnikov kraljevine Jugoslavije. Poleg mnogostevilnih ljubljanskih članov je prislo na zbor tudi precej sreskih in okrožnih sodnikov iz ostalih krajev Slovenije. Poročila odbornikov in debata so izzveneli v soglasno zahtevo po posebni izjemni ureditve sodniškega položaja in sodniškega gnotnega stanja nasproti ostalim panogam državnega uradništva. Če pa bi se to res še ne moglo izvesti, naj bi se vsaj v izvestnih posameznih vprašanjih ugodilo željam sodnikov. V tem oziru bo društveni odbor sestavil posebno resolucijo in jo predložil občnemu zboru osrednjega društva ob biskopištih v Beogradu.

Ker je bil predsednik društva sas. Lajovic zadržan, je vodil zborovanje podpredsednik nam. viš. drž. tožilca dr. Munda. Takoj po otvoritvi je zbor izrazil čast spomenu umrlih sodnikov Deva, Zdoška, Furlana in Kobeta, nato pa je bila soglasno sprejeta udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju.

Iz obširnega poročila tajnika sos. dr. Štruklja Stanka izhaja, da je usmeril odbor v preteklem letu delo predvsem v izboljšanje socialnega položaja in ustvaritev ugodnejših službenih odnošajev sodnikov in državnih tožilcev. Gradivo, ki so ga v to svrhu pribavili ob priliki lanskega novomeškega občnega zbora poverjeniki in drugi člani, je tvorilo osnovno podlago za sestavljanje spomenic in predstavniki, ki jih je izkušal odbor ostvariti s ponovnimi intervencijami na odločilnem mestu. Zalostno zanimiva pa je bila tajnikova ugotovitev, da so bili uspehi malenkostni. Društvo je bilo primorano začasnoma opustiti nadaljnje delo na ostvaritvi teženj po posebni pragmatični ureditvi sodniških prejemkov in je zasnovalo nov načrt, kako bi najuspešneje uveljavilo težnje po izboljšanju gnotnega in službenega položaja sodnikov. Omnoženo izboljšanje naj bi se doseglo predvsem z zopetno uzakonitvijo posameznih sodniških doklad, službeni položaj pa naj bi se izboljšal zlasti s vsestranskim upoštevanjem sodnikove stalnosti in neodvisnosti, dalje pa tudi z ugodnejšim napredovanjem sodnikov nasproti ostalemu državnemu uradništvu v okviru veljavnega uradniškega zakona, ki bi ga bilo glede sodnikov in državnih tožilcev popraviti, odnosno dopolniti.

Društvo je soglasno s predloži apelacijskega sodišča v Ljubljani radi razbremenitve in pocenitve civilnega procesa in zlasti zaradi razbremenitve sodnikov pri zbornih sodiščih predlagalo izpremembo pristojnostnih meļ.

Relativna največja pozornost je društvo posvečalo rešitvi perečega vprašanja glede imenovanja izprašanih sodniških pripravnikov za sodnike, odnosno pristave in glede postavitve novih sodniških pripravnikov, ker se odbor dobro zaveda kritičnega položaja, v katerem je danes sodniški naraščaj. Zdej je skoro gotovo, da bo še letos imenovanih v ljubljanski apelaciji vsaj 10 izprašanih sodniških pripravnikov za sodnike. Ker je dalje tudi pričakovati, da bo v najkrajšem času postavljenih iz vrst izprašanih pripravnikov kakih 20 pristavov na račun proračunskega števila sodniških pripravnikov, se bo s tem vsaj za enkrat odpomoglo najbolj prizadetim.

O priliki prvega kongresa slovenskih pripravnikov od 8. do 10. septembra v Bratislavi bo prav tam tudi sestanek slovenskih sodnikov. Odbor prosj člane, da pomagajo z nasveti in se tudi udeleže kongresa.

Na občnem zboru osrednjega društva v Beogradu 5. in 6. junija bo več aktualnih referatov, kakor izenačenje zakonodaje, organizacija sreskih sodišč v Južni Srbiji in Črni gori, ustanovitve edinstvene kasicije, položaj sodniškega staleža in razbremenitev in pocenitev sodstva v državi. Beograjskega občnega zbora naj se udeleži čim več sodnikov in pripravnikov.

Po tajnikovemu poročilu je predsednik prečital zahvalo dekana juridične fakultete univerze v Ljubljani, ker je »Društvo sodnikov pristopilo k novemu Društvu prijateljev pravne fakultete v Ljubljani ne le kot član, ampak naročilo 25 izvodov zbornika in so tudi sicer gospodje sodniškega stanu od pripravnikov do kasacijskih sodnikov pokazali polno zanimanje za naše delovanje ter naročili relativno najvišje število naših zbornikov.«

Po ugodnem blagajniškem poročilu sos. dr. Rupnika je bila na predlog revizorja sos. dr. Krajinca izrečena blagajniku zahvala, vsemu odboru pa razrešnica.

Za novo poslovno leto je bil izvoljen tale odbor: predsednik sas. Lajovic Anton, podpredsednik namestnik viš. drž. tožilca dr. Munda Avgust, tajnik sos. dr. Štrukelj Stanko, blagajnik sos. dr. Rupnik Vidov; odborniki sas. dr. Gaber Milko, drž. tožilec Lavrenčak Vinko, sos. Lederhars Rajko in sp. Golouh Ciril; namestnika sos. Žigon Alojz in sos. dr. Štepihar Jurij; poverjeniki sos. Juhart Fran (sos. dr. Mihačič Boris), namestnik drž. tožilca dr. Ruš Davorin (sos. dr. Dolničar) in sos. Kuder Anton (sos. Prijatelj Jože); pregledniška računov sas. Straser Vinko in sas. dr. Krajinč Milko; namestnika predsednik okrož. sod. Keršič Peter in sas. dr. Sajovic Rudolf.

Društvena članarina ostane za prihodnje leto ista kakor dosedaj. Prihodnji občni zbor bo v Celju.

Pri slučajnostih so se oglašili z raznim vprašanji, predlogi in pojasnili med drugimi udeleženci k besedi tudi predsednik apelacije Vrančič, predsednik okrož. sod. v Celju dr. Vidovič in predsednik okrož. sod. v Ljubljani Keršič.

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 1. maja.

Ljubljana je bila danes v znamenju proslave NSZ. Istočasno je bil pa v Unionu pevski nastop srednješolske mladine, ki je privabil v dvorano izredno mnogo poslušalcev, največ seveda mladine. Vse točke so bile sprejete toplo in navzočni niso štedili s priznanjem. Pevski nastopi so pokazali, da se v naših šolah petje sistematično in vzorno goji. Važen dogodek je bila popoldanska nogometna tekma na igrišču Primorja, ki je pravabila okrog 3000 gledalcev. O njej in o proslavi NSZ poročamo na drugem mestu.

Današnja kronika beleži več nesreč in tudi nenavada tragedijo. Okrog 13.45 je bila reševalna postaja pozvana na pomoč v Svabičevu ulico 7. Tam so našli reševalci nezavestno in v obraz še skoro posinelo 23letno fotografovo ženo Brigito Kunčevco, ki je najbrž v trenutni duševni zmedenosti izpila večjo količino lizola.

Nesrečno so nemudno prepeljali v bolnišnico. Zdravniki so se na vse načine trudili, da ji rešijo življenje, kljub vsemu brigi se pa Kunčeva po prevozu umrla, ne da bi se poperje zavedla. Pravi vzrok samomora ni znan.

Davi sta se iz Zagreba na motorju odpeljala živejin Bolanovič in tipograf Šime Devčić. Ko sta privozila do Grosuplje

Še naša župnišča imajo sitnosti z nemško čistokrvnostjo

Savinjska dolina, 14. maja.

V Nemčiji se gonja proti židom nadaljuje. Ne preganajo se samo židi, ki so danes kot takšni oblastvom znani, temveč tudi Nemci, ki ne morejo v četrto kolenoz nazaj dokazati, da so čistega arijskega pokolenja. Tako je dobilo neko tukajšnje župnišče pismo iz Nemčije od državnega uradnika s prošnjo, da se mu nemudno pošljejo tja krstni listi deda in pradedja njegove žene ker se mu služba odpove, ako od 15. t. m. ne doprinese dokaza, da je tudi njegova žena čistega arijskega pokolenja.

Naključje je naneslo, da je župnišče v letu 1800. pogorelo in z njim tudi krstne knjige, tako da ni mogoče izstaviti krstnega lista pradedu njegove žene. Na ta način bo možak, čeprav trden Nemec, menda ob službo. Zanimivo bi bilo, če bi hotel napraviti Hitler perlustracijo glede slovenskega in romanskega pokolenja. Potem bi menda ostalo prav malo čistokrvnih Nemcev.

Zbor Udruženja železniških uradnikov

Ljubljana, 14. maja.

Danes dopoldne se je vršil v steklenem salonu kolodvorske restavracije XXI. redni občni zbor Zdrženja železniških uradnikov (UZČ), na katerega je prihitelo iz vseh strani velika število delegatov in članov, med njimi največ iz zagrebške oblasti. Tudi občni zbor centralne združenja je pokazal, da se stanvska organizacija železniškega uradništva stalno krepi in pridobiva na članstvu in zanimanju.

Zbor je otvoril predsednik osrednjega odbora g. Kušec iz Zagreba, ki je v kratkem nagovoru pozdravil številni zbor in v glavnem orisal delo uprave v preteklem poslovnem letu.

Na njegov predlog je bila nato odposlana vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdravni brzojavki ministru prometa inž. Radivojeviću in generalnemu direktorju državnih železnic inž. liću.

Za tem je dobil besedo osrednji tajnik g. Gavez, ki je podal podrobno poročilo o delovanju centralne uprave. Preteklo poslovno leto je bilo

leto borbe,

v kateri je združenje doseglo svoj glavni cilj, da je prejelo odobritev svojih pravil in dovoljenje, da sme nadaljevati svoje delovanje v smislu določil novega zakona o državnem prometnem osebnju. Tajnik je v nadaljnem analiziral delo obeh oblastnih uprav, posvetil nekaj upravičenih pripomb državnemu glasilu in še ostalim organizacijskim vprašanjem. Zdrženje šteje po zadnji statistiki okoli 800 članov.

Blagajnik g. Jugović (Zagreb) je za njim po tiskanem letnem zaključju pojasnil posamezne postavke in obnem predložil v odobritev proračun za prihodnje leto.

Predsednik g. Kušec je v zvezi s tajnikovim poročilom še posebej naglasil, da se mora združenje za odobritev pravil in nove življenje predvsem zahvaliti

g. ministru dr. Kramerju, ki je rad zastavil svoj vpliv za interese društva. Centralna uprava se je za naključnost že pisмено zahvalila g. ministru.

Po živahni debati, v kateri so razni govorniki še bolj razčlenili posamezne dele tajniškega oziroma blagajniškega poročila, je bila blagajniku in vsemu odboru izrečena

razrešnica z zahvalo.

Precej časa in tudi retoričnih sil je izbrpala naslednja točka: sprememba društvenih pravil. Po zaslugi poročevalca g. Hojanica, ki je z veliko rutino prečital osnutek v celoti in nato tudi v debati pretresal posamezne finese z izredno gibčnostjo in razumevanjem, so bila sprememljena pravila in sprejeta po nad egourjni debati soglasno.

Pri volitvah sta bili predloženi 2 kandidatski listi, med katerimi je s 25 : 6 glasovom zmagala lista g. Obada in po kateri bo bodoči centralni odbor UZČ sestavljen takole

Predsednik g. Josip Obad, podpredsednika gg. Drago Kušec in Milivoj Prica, odborniki: gg. Djuro Šalič, kontrolor Hojanec, dr. Josip Krupal, Rihard Markus, Matej Jugović (vsi Zagreb), Fran Kunaver, dr. Željko Jeglič (oba Ljubljana), Alojzij Baša (Zidani most) in Milan Jelmič (Beograd) v nazorni odbor so bili izvoljeni gg. Ivan Novak, ing. Božo Lončar, Alfred Reich Josip Peternej (vsi Zagreb) in Josip Božič (Ljubljana) Na listi je bilo razen tega še 5 namestnikov za odbornike in 3 namestniki za nazorni odbor

Po končanij volitvah je prevzel vodstvo občnega zbora novoizvoljeni predsednik g. Obad, ki se je zahvalil za zaupanje in objubil, da bo zastavil vse sile, da s čim izdatnejšo podporo članstva deluje za cilje

ga, se je Devčića, ki je sedel zadaj, menda polotila omotica in

padel je v motorja. Njegov tovariš je šele čez čas opazil nesrečo, in ko je privozil nazaj, je našel Devčića precej hudo poškodovanega na glavi. Prepeljal ga je v bližnjo hišo, nato pa se je odpravil v Ljubljano in z dolgenske stražnice obvestil o nesreči reševalno postajo. Kmalu nato je reševalni avto ponesrečenca pripeljal v bolnišnico.

Ni se še poglelo razburjenje, ki je nastalo predvečernjim zaradi požara na Ježici, že je sinoči prevalela tamošnja okolice razburil

nov požar.

Gorelo je na Črnučah pri posestnici Lucmanovi. Zgorela sta šupa in hlev, medtem ko so stanovanjsko poslopje rešili. Zgorelo je tudi precej sena in strelje in nekaj poljskega orodja. Škoda je precejšnja. Požar so opazovali okrog 11. zvečer tudi kavarjniški gostje na ljubljanskem nebotniku.

V bolnišnico so pripeljali

58letnega posestnika Jerneja Novaka iz Velike Loke, ki ga je večerj slamosreznica zagrabila za desno roko in mu jo občutno pokodovala. Dalje je morala v bolnišnico 22letna posestnikova žena Frančiška Šprukova iz Most pri Komendi, ki je mož doma tako pretepel, da ima resne poškodbe po vsem telesu.

društva in težnje njegovih članov.

Po sprejetju predlogov za centralno skupščino, ki se bodo v glavnem nanašali na razna ožja stanvska in službena vprašanja, deloma pa na finančno - ekonomske probleme kakor tudi na proslavo 25-letnice obstoja — ki se bo vršila prihodnje leto v Zagrebu — je spregovoril še častni predsednik društva upok. načelnik g. Vargazon, ki je v ognjvetnem govoru pozval članstvo na čim intenzivnejše delo, pri čemer je ostro obsodil vse one, ki so skušali ali skušajo še zdaj škoditi procvitu in obstoju posebne stanvske organizacije med uradništvom s podtikanjem smernic in idej, ki so društvu tuje že po tradiciji od njegove ustanovitve.

Občni zbor je bil končan ob 13. Popoldne so zunanji delegati in spremljevalci domačih tovarišev odšli na izlet v okolico, zvečer pa odpotovali na domove.

Mariborska kronika

Maribor, 14. maja.

Današnja nedelja je potekla v lepem, toda precej vetrovnem vremenu. Policija je prejela več ovadb o kaljenju nočnega miru in pretepljen razen tega pa tudi nekaj prijav o tatvinah.

Trgovci s sirovim maslom Frančiški Ključkovi s Koroške ceste je snoč med Šmarincami v tukajšnji stolnici ukradel neznanec iz žepa veliko listnico z 1500 Din gotovine. Večerj dopoldne je bilo ukradeno delavcu Stefanu Strausu iz neke veže na Aleksandrovi cesti črno pleskano kolo znamke »Brenabor« s šte. 95.503. Prav tako pa je snoč izginilo železničarju Antonu Kobaletu iz Pivole pri Mariboru izpred Žoharjeve gostilne na Tržaški cesti skoro novo kolo znamke »Waffenrad«, črno pleskano in s tovarniško šte. 159.064.

Bivši posestnik Mariji C. s Koroške ceste je ukradel njen sin iz zaklenjene blagajne 550 Din. Policija je fanta aretirala. Fant je pri zaslišanju priznal tatvino, zagovarjal pa se je, da je bil lačen.

Snoč se je peljal s kolesom po cesti v Kamnico 17letni dijak Igor Miklavčič iz Čopove ulice, sin tukajšnjega živinozdravnika. Ko je hotel zaviti na stran ceste, je zavozil v cestni jarek in

priletel z glavo na kamen tako nesrečno, da je obležal nezavesten. Zdrobil si je nosno kost in zgornjo čeljust. O nesreči je bila takoj obveščena reševalna postaja in so nevarno ranjenega dijaka prepeljali v bolnišnico.

Reševalci so morali posredovati tudi še pri nekaterih drugih manjših nezgodah.

Največje zanimanje mariborskega občinstva je večjalo danes popoldne prvemu mednarodnemu jadralnemu poletu med Gradcem in Mariborom.

V hudi nevihti se je kmalu po 14. s pomočjo lahkega sportnega letala »Flamingo« dvignilo brezmotorno letalo »Schökefalk« na letališču Thalerhofu pri Gradcu v znak. Sportno letalo ga je vleкло do naše meje v višini 1500 m, nato pa se je spustilo brezmotorno letalo takoj za motornim v krasni spirali na tezensko letališče, kjer je bilo zbranih okrog 5000 ljudi. Po dvehurnem odmoru sta se letaki zopet dvignili in se vrnil na graško letališče. Letalo je prineslo iz Gradca s seboj 45 kg pošte, žigosane s posebnim žigom. Za polet od Gradca do Maribora je potrebovalo letalo 51 minut. Brezmotorno letalo je last letalske šole v Thalerhofu.

V navzočnosti mnogostevilnega občinstva v prvi vrsti sportnikov, je bilo danes popoldne

otvorjeno mestno kopaljšče na Mariborskem otoku,

kjer je letos prevzel restavracijo znani strokovnjak g. Grga Basletič, restavraterv v Grajski kleti in Krapanskih Toplicah. Kopaljšče pač danes še niso prišli na svoj račun.

Na svojem letnem telovadišču ob Aškerčevi ulici je imel popoldne

Sokol Maribor III (Krčevina-Košaki) velik javni nastop

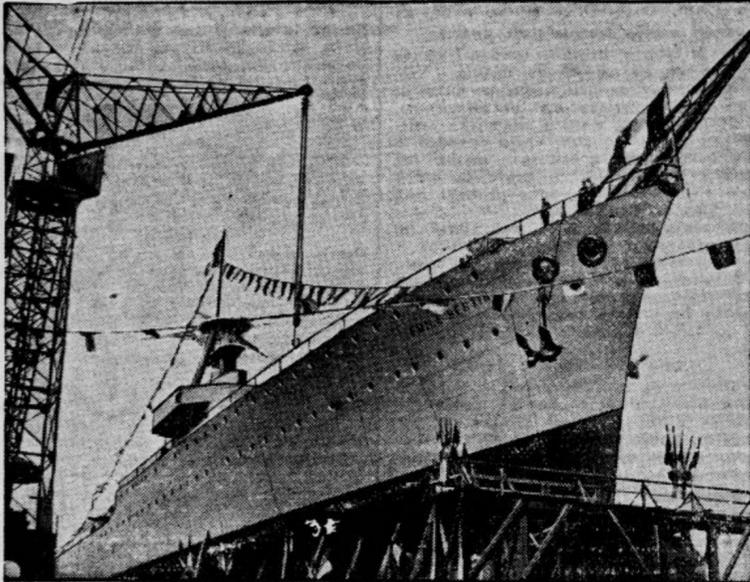
pri katerem so vse edince prav dovršeno izvedle hude vaje. Po končani telovadbi se je razvila živahna prosta zabava.

V zboru zvečer je

soborovala tukajšnja dilaška mladina, včlanjena v Zdrženju mariborskega učiteljskega naraščaja. V zadnji poslovni dobi je delo združenja preseglo vse dosedanje uspehe. Zdrženje je priredilo 11 predavanj, ki so jih delno imeli dijaki; delno pa razni odlični tavni delavci. Dohodkov je imelo 5269 Din. izdatkov pa 3875 Din, od tega za knjižnico 2500 Din in za podpiranje siromašnih dijakov 900 Din. Zdrženje ima pet odsekov, med katerimi je najagilnejši kulturni odsek.

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Ena najhitrejših vojnih ladij na morju

Je mala francoska križarka »Emile Bertin«, ki so jo te dni spustili v vodo v francoski ladjedelnici St. Nazaire. Njena brzina znaša 33 vozlov na uro

Potegnil je črno kroglo

Iz Kaposvara na Madžarskem je nedavno izginit maturant Gabrijel Iby. Poizvedbe so dognale, da je postal žrtev ameriškega dvoboja, ki obstoji v tem, da mora duellant, ki je potegnil črno kroglico, izginiti najpompnejše v enem letu iz življenja.

Ko so domači izvedeli, za kaj gre, so jeli različno poizvedovati po sinovi usodi. Čez nekaj dni jim je pisal Gabrijelov prijatelj Mikovič z Dunaja, da se je Iby oglašil pri njem. Do Hezgyeshaloma se je peljal z železnico, potem pa je nadaljeval pot peš na Dunaj.

Zaupal mu je tudi, zakaj je prišlo do dvoboja. Zaradi Ibyjeve sosedke Gabrijela Valy sta se spoprijela z nekim »mladem diplomirancem«. Vlekla sta kroglice in Iby je potegnil črno. Po dogovorenem sporazumu je moral Iby nato zapustiti Madžarsko ter se v enem letu umakniti na drugi svet.

Dunajska policija je poskala begunca in ga tudi prijela. Naložila mu je primerno kaznen zaradi nedovoljenega prekoračenja državne meje ter mu sporočil, da ga bo v najkrajšem času oddala roditeljem.

V Kaposvaru je medtem prevzel izsledovanje skrivnostnega »mladega diplomiranc« okrajni sodnik dr. Cutsa. Toda poizvedovanje, kdo je Ibyjev soduelant, mu je prineslo samo zamer. Kmalu potem, ko je začel preiskavo, je prejel grozljivo pismo, da bo, če ne ustavi preiskave, umorjen njegov sin, ki obiskuje gimnazijo.

Da bi pojasnil ozadje tega ameriškega dvoboja, so sledenč zaslislali tudi Gabrijelo Valy, ki je najlepše dekle v Kaposvaru. Od nje pa niso izvedeli ničesar pozitivnega. Dejala je, da se ji niti ne sanja, kaj se godi zaradi nje. Afera postaja medtem vedno bolj zagonetna. Kaposvarski župan dr. Vetek je namreč tudi prejel anonimno pismo, v katerem mu oznani pišec grozi, da bo umorjen tudi njegov sin, ki pohaaja gimnazijo, če se preiskava takoj ne ustavi. V pismu je rečeno, da je Iby sojen in da bo moral umreti, ker mu nič ne pomaga. Zadeva zbujala v Kaposvaru razumljivo senzacijo in ljudje govore in ugibajo esamo o tem

Hitlerjevci reorganizirajo novinstvo

Vodja barvarske državne pisarne minister Esser je sporočil javnosti, kakšne načrte ima sedanja nemška vlada z novinstvom. Uvedla se bo državna kontrola novinstva, odpravljena pa bo predcenzura. Za vstop v novinarski poklic bodo določene posebne norme. Kdor ni član nemškega naroda, se ne bo smel »dejavstvovati« v nemškem novinarstvu. Bodoči novinar ne bo več gospodarjev hlapec, marveč gospodarsko nevdviesen in zasiguran glasnik ljudstva. Poleg odgovornega urednika bo moral imeti vsek list še odgovornega založnika, ki bo za državo mnogo odgovornejši od prvega.

Poroka znamenitega fiziologa

Znameniti rastlinski fiziolog in ravnatelj botaničnega oddelka newyorškega Rockefellerjevega zavoda prof. Osterhout se je poročil z Mariano Irwinovo, svojo dolgoletno asistentko. Osterhout je od kralj v rastlinskih stanicah zakonitosti, ki so postale epohalne za vso fiziologijo. Tudi njegova sedanja žena je ena najzanimivejših pojavov med rastlinskimi fiziologi. Pri svojih raziskovanjih, zlasti s spektralno analitskim raziskovanjem barvil v živi in z raziskovanjem disociacije soli v stanicah, je prišla do spoznanj, o katerih znanstveniki sicer še vedno polemizirajo, ki so pa vendarle zelo obogatlila rastlinsko fiziologijo.

Glad ga je vzel, dedščina je pa ostala

V Barsseveldu na holandsko-nemški meji so te dni našli policijski organi nekoga potepuha, ki je bil tako izčrpan, da je nekaj ur po najdbi umrl. Pr ugotavljanju potepuhovih podatkov se je izkazalo, da je potepuh eden izmed dolgo iskanih dedičev neke imovite ženske, ki je zapustila vsakemu sorodniku po 5000 goldinarjev.

Pasji dnevi v Nemčiji

V Berlinu so imeli v nedeljo neobičajno toplen dan. Opoldne je zabeležil termometer senci 30 stopinj vročine. Vsi izletniški lokali in berlinski okoličnici so bili zaradi tega nebitno polni. Kopaljšča v Wannseeju in Müggelseeju so bila prenapolnjena kakor v najbolj vročih dneh meseca avgusta. Voda v Müggelseeju je imela 21 stopinj.

Ljudje, ki trpe na otežkočeni telesni potrebi in ki jih radi tega mučijo kravno prenapoljenje trebuha, pritisk krvi v možgane, glavobol, močno utripanje srca, dalje, ki trpe na boleznih dančne sluznice, fišurah, hemeroidalnem zamotku, fistulah jemljejo za izboljšanje črevesa zjutraj in zvečer po četrtinko »Franz Josefov« grenčice. Vodilni zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se poslužujejo »Franz Josefov« grenčice po operacijah z najboljšim uspehom. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Bojkot lipskega sejma za kožuhovino

V Londonu so te dni otvorili veliko prodajo kožuhovine. Ze prvi dan so bili kupčijski zaključki nepričakovano visoki in so dosegli 4 milijone funtov. Pravijo, da je bila to največja kupčija s kožuhovino v Londonu in da se je za ta uspeh v prvi vrsti zahvaliti omejitvi kupčije s kožuhovino v Lipskem.

Samomor Scheidemannove hčere

Te dni sta v Berlinu izvršila samomor 46 letni bančni uradnik Ernst Katz in njegova žena Lina, roj Scheidemann. Pokojnica je bila hči bivšega nemškega kancelarja, o katerem smo pisali, da prosi nemško vlado za tipografsko podporo v obliki 1.60 mark rente dnevno. Kakor pišejo listi, sta žvela samomorilca v dobrih gnotnih razmerah in sta šla v smrt zgolj zaradi duševne depresije.

Glasbila iz dobe Aleksandra Velikega

Na dnu reke Amu-Darje pri Termesu so sovjetski arheologi odkrili približno pol tone težak kamen z veslesanimi reliefi, ki predstavljajo tri človeške figure s starinskimi glasbili. Arheologi mislijo, da izvirata zanimiva najdba iz dobe Aleksandra Velikega.

Katastrofa francoskega poštnega letala

Pri Villadrangu na španskem ozemlju je v ponedeljek tresnilo na tla francosko poštno letalo, ki je pri padcu popolnoma zgorelo. Ogenj je usmrtil tudi pilota in potnike. Letalo je bilo namenjeno v Toulouse ter se je moralo zaradi goste megle dvigniti v višino 1700 m. Tam je nastala v stroju eksplozija, nakar je aparat začel naglo padati. Trije člani posadke in trije potniki so zgoreli.

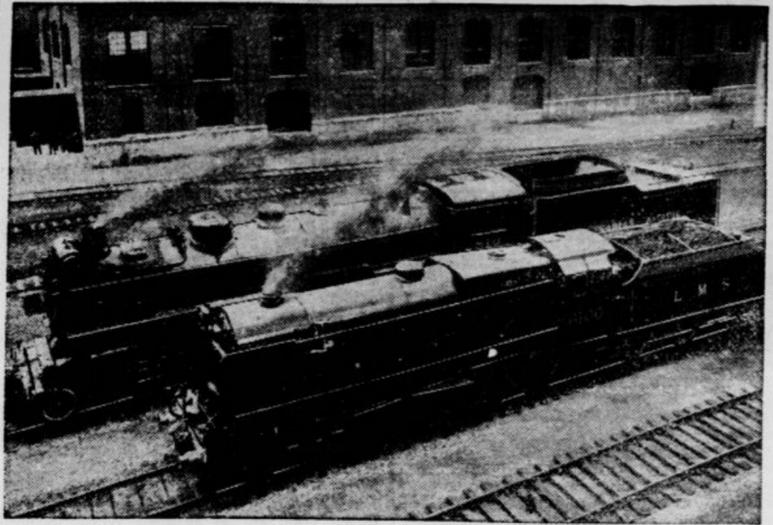
Manj nesreč na ameriških železnicah

Leto 1932 je prineslo ameriškim železnicam »rekord« sigurnosti. Na vsem prostornem železniškem omrežju ameriških železnic se je namreč primeril en sam smrtni slučaj. Gre za železniškega uradnika, ki je med vožnjo trešil s svojim avtomobilom v železniški vlak. V ostalem je bilo pri železniških nezgodah ranjenih 410 oseb, kar takisto predstavlja doslej najmanjšo število v tem pogledu. Lani so ameriške železnice prepeljale 480.000.000 potnikov.

Nova visoka šola v Turčiji

Dne 23. oktobra 1933, ob desetletnici nove turške države, bodo v Angor otvorili novo prirodoslovno, poljedelsko, veterinarsko-medicinsko in tehniško fakulteto v Angori. Za rektorja zavoda, ki bo posloval v nemškem jeziku, je pozvala turška vlada prof. F. Falkaja iz Lipskega.

Najhitrejša lokomotiva sveta

Iz Evrope so prepeljali v Ameriko najhitrejšo lokomotivo na svetu, hlapon »letečega škota«. Razkazoval ga bodo na svetovni razstavi v Chicagu

Civilizacija jim ne imponira

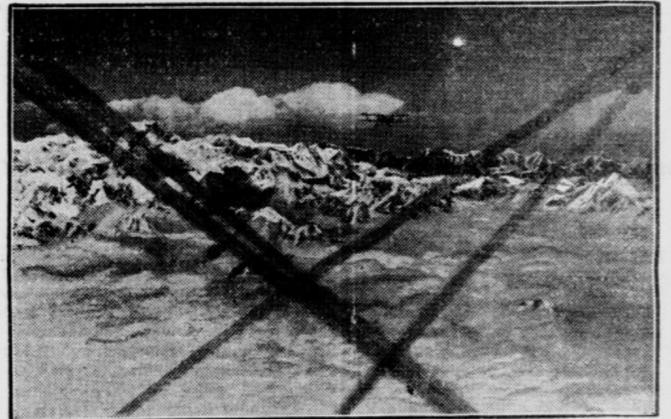
Znana je anekdota o potovalcu, ki je hotel presenetiti neko zamorsko plemo z vsegamogčnostjo naše civilizacije. Dal je montirati telefon in je hotel divjakom pokazati, kakor je mogoče z žico govoriti iz ene vasi v drugo. Ornci pa niso pokazali nobenega občudovanja. Ker je menil, da stvari morda niso razumeli, je dejal glavarju, da bi mogel s to pripravo takoj zvedeti, če bi zbolel njegov stric tri vasi stran. Glavar je samo zmajal z glavo in rekel: »V ta namen vendar ne potrebujem čudežne žice. To občutim takoj sam.«

Ta anekdota ima v sebi resnično jedro in to nam dokazuje pripravedovanje polarnega raziskovalca Vilhjarmurja Stefanssona o tem, kaj je doživel med takimi zvanimi »belimi Eskimci«, ki jih je sam odkril in ki so ga sprejeli izredno prijazno in gostoljubno. Hotel je pokazati premo svoje puške nad njihovimi primitivnimi loki in je postavil v oddaljenosti 70 m palico, pomeril nanjo in sprožil. Strel ni zadel, pač pa

je zelo prestrašil Eskime, ki so menili, da jim bo pregнал vse tjujnje, kar bi zanje pomenilo smrt. S težavo jih je pomiril, a ko je sprožil v drugič in zadel, jim zadetek prav nič ni imponiral.

Dejala je, da bi na ta način lahko zadel na oddaljenost 400 m, kar je veliko več nego tistih 50 m, ki jih zmorejo s svojimi loki, pa so ga samo vprašali, ali zadene karibuja tudi na oni strani gore. Ko je zanikal, so ga pomilovalno pogledali, češ da ima čarovnik nekoga sosednega rodu ču, dežen lok, s katerim usmrti karibuja na drugi strani še tako visoke gore. Tudi druge civilizacijske krasote jim niso imponirale. N. pr. daljnogled. Ko jim je razložil, da vidi skozenj še tako oddaljenega karibuja blizu, so vprašali, ali vidi v njem tudi to, kje bo — jutri stal karibu. In ko so slišali, da daljnogled ne vidi v prihodnosti, so bili razočarani, češ, mi imamo čarovnike, ki vidi jo čisto dobro, kaj se bo zgodilo jutri.

Kančinčinga iz letala

Posnetek Fellowesove ekspedicije pri poletu čez Mount Everest

Ljubavna drama v hotelu

Te dni se je odigrala v nekem budimpeštanskem hotelu ljubavna drama, katere žrtev je postala 17 letna mladenka iz Gjo-na. Njen fant, neki 20 letni kemik iz Istoga kraja, je ustrelil mladenko s svinčenko iz smokrosa. Po umoru ljubice je hotel usmrtiti še sebe, toda samokres je odpovedal in krogla se ni sprožila. Ko so s silo varli v sobo, so našli deklico mrtvo, njenega ljubčka pa v nezavesti. V bolnišnici je prišel morilec zopet k sebi. Izjavil je, da sta sklenila z dekletom iti v prostovoljno smrt zategadelj, ker jima roditelji niso dovolili, da bi se vzela.

Novi notranji minister dunajskega kabineta

Schönerer, bivši podkancelar

Smrt lorda Harmswortha

Na svojem imenju pri Nimesu v južni Franciji je umrl lord Harmsworth v 56. letu svoje dobe. Pokojnik je bil brat znamenitih književnih časopisov lorda Northcliffea in lorda Rothermereja. V Franciji je živel nepretrgoma zadnjih sedem let. V javno življenje ni posegal.

Brezžični valovi iz svetovne prostornine

Ameriški radijski inženjer Karel Jenskih lovi že več nego leto dni s posebno občutljivim sprejemnikom kratke valove, ki prihajajo v nasprotju z normalnimi kozmičnimi valovi iz določene smeri in sicer iz središča Rimske ceste. Po svoji intenzivnosti se spreminjajo po dnevnem in letnem času. Njih valovna dolžina znaša 14.6 m.

Konec francoskega poslanstva v Monakovem

Iz Pariza poročajo uradno, da je sklenila francoska vlada osnovati v Monakovem samo francoski generalni konzulat po vzoru Anglije in Italije. Doslej je imela Francija pri bavarski vladi akreditiranega poslanika. Ker pa so se v zadnjem času izvršile v Nemčiji dalekosežne upravne spremembe, se je pokazalo, da je poslanik v Monakovem odvisev in bo zastopal francoske interese v Bavarski samo generalni konzul francoske republike.

Samomor bavarskega komunističnega voditelja

V Monakovem si je prerezal žile na zapeljiv ter izkrvavel bivši predsednik komunistične stranke v bavarskem deželnem zboru, Dressl.

»Fridtjof Nansen« se potaplja

Ruski radijo poroča, da je zašla znana norveška ladja »Fridtjof Nansen« v hudo stisko na morju. Ladja se potaplja. Na krovu je 140 mož, med njimi 85 norveških pomorskih kadetov.

Nemške znamke z Ebertovo sliko

Nemci so 30. aprila vzeli iz prometa vse poštne vrednotnice s sliko bivšega predsednika Eberta. Znamke z Ebertovo sliko ostanejo znamenitost v veljavni kolikor so še v zalogi, čim pa pokdoje, jih ne bodo več ponotisljali, da ne bi s tem dajali potuho »marksizmu«.

Smrt znane operne pevke

Na Dunaju je umrla operna pevka Selma Kurzova, odlična koloraturka, znana tudi izven avstrijskih mej. Postala je žrtev raka. Smrt jo je pokosila v 59 letu.

Nezaposlenost v Ameriki

Zavod Aleksandra Hamiltona v Ameriki je izdal pregled nezaposlenih v Ameriki. Po njegovih podatkih ima Amerika danes sedemnajst milijonov ljudi brez kruha.

Največji tirolski hotel v konkurzu

V Innsbrucku je najvil konkurz največji tirolski hotel »Tyrol«. Ta hotel je bil prvotno tujsko zotočišče Obiskovala ga je zlasti mednarodna publika iz anglosaških držav.

Čitate tedensko revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

Staroveški glasovalni listki

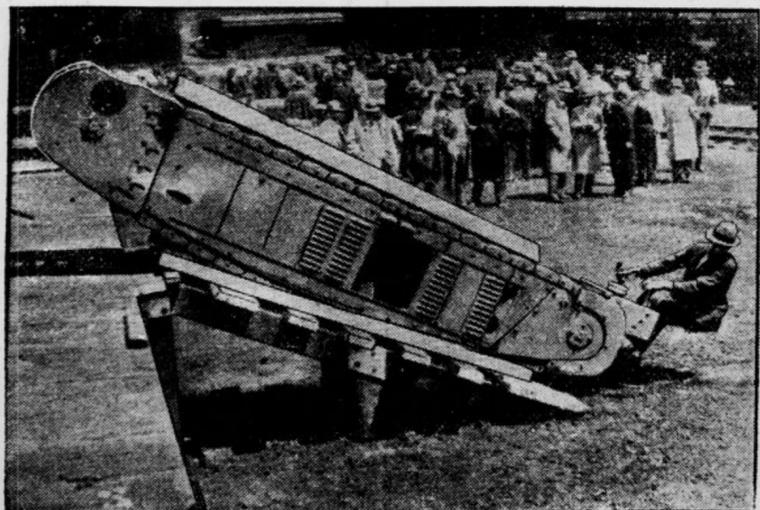
V Atenah so odkopali Agoro, mestni trg, na katerem so se v starem veliku zbirali Atenci. Med drugim so našli tam štiri ostrake z imenom Aristida. Ostrake so tako rekoč staroatenski glasovalni listki, samo da so bili iz glinastih črepinj. V dobi ostracizmov ali črepinjskih sodišč so atenski meščani začrtali vanje ime in na podlagi takšnega glasovanja so Aristida pregnali iz Aten. Pri tej priliki ga je eden izmed napisanih meščanov naprosil, naj sam zapiše svoje ime na črepinjo. Našli so tudi črepinje s Hiparhovi imenom, kakor imei drugih odličnih voditeljev, ki so morali v pregnanstvo.

Poljski polet čez Ocean

Zabeležili smo že, da je poljski letalec kapetan Stanislaw Skarzynski preletel Atlantski ocean v 19 urah. Skarzynski je startal v nedeljo ob 23. uri v Saint Louisu ob Senegalu s sportsnim letalom poljske konstrukcije, ki tehtala 450 kg. Vzel je na pot 750 l bencina, kar bi zadostovalo za 30 urni polet. Ob 16. uri 30 minut so videli letalca nad Natalom, ob 18. uri 30 minut pa se je Skarzynski spustil na zemljo v Maeceju (južno od Pernamboua v provinci Bahiji).

Novi znanovalec južnega Atlantskega oceana je absolviral polet v promenadnih obleki z lahkim klobukom na glavi. Imel ni s seboj nikake prtljage, niti živila. Vse, kar je bil vzel na pot, je bil francoski ekstrakt nekoga oreha, nekaj čokolade ter 2 in pol l vode, pomešane z oranžnim sokom. Skarzynski je zdaj star 44 let in je absolviral pilotsko šolo v Brombergu ter je že l. 1932 vzdrljal krožni polet po Afriki v dolžini 25.770 km. Tudi tedaj je letel z letalom poljskega izdelka.

Miroldjubni tank

V Ameriki so skonstruirali nov tip tanka, ki je namenjen za uporabo pri gradnji novih mostov in železniških objektov. Tank je tako napravljen, da sam vleče na železniški vagon

Sprememba v avstrijski vladi

Dr. Buresch, bivši kancelar na Dunaju, je bil imenovan za finančnega ministra

Prstni odtisi namestu podpisa

Pred vsakim sodiščem v Alžiru se pravda dva severoafriška trgovca. V procesu je prišla na mizo tudi zadožnica enega izmed pravdačev, ki pa ni bila podpisana, ampak samo »podprstena«, kakor je to v navadi pri primitivnih ljudeh. Kljub temu je sodišče zadožnico priznalo za pravoveljavno in je sodbi dodalo razloga, da se prstni odtis lahko smatra za verodostojnejše overovljenje od podpisa, ker je tehnika »podprstovanja« mnogo bolj polnejša od podpisovalne tehnike.

Pretrd je bil ta oreh...

Včeraj je enajstotica Primorja pred 3000 gledalci s štirimi goli razlike podlegla renomiranemu moštvu BSK — Častni gol za domače je zabil šenica; junak dneva je bil vratar Starec

Ljubljana, 14. maja. Po dveh meddržavnih tekmah, ki so stavile našo državno reprezentanco pred teži k nalogi in se je prvi nastop končal častno, drugi v Curihu pa že skoro nesrečno, so se danes zopet začele državne prvenstvene tekme. VII. kolo je prineslo štiri srečanja, in sicer — vsaj za nas najbolj zanimivo — srečanje med BSK in Primorjem, in dalje tekme Slavija (S.) — Slavija (O.) v Osijeku, Gradjanski — Concordia v Zagrebu in Bask — Hašk v Beogradu.

Za Primorje je bil BSK prehud nasprotnik. Dasi se je splošno računalo, da bodo morali črno-beli na tej tekmi zastaviti svoje glavne sile v defenzivo in se je razen tega vedelo, da zahteva nastop za nastopom za našega predstavnika v ligi toliko moči, kakor jih Primorje žal nima, so

vendar optimisti z ozirom na domača tla, domačo publiko in že večkrat opazovano vztrajnost in voljo do zmage kokerirali tudi s prijetnim iznenađenjem. BSK je prišel v Ljubljano po dolgih letih; sloves, ki ga ima doma in drugod, je še bolj opravičil tudi pri nas. Spravil je dve točki, si pomagal za dve mesti višje, našega predstavnika pa petminutno na predzadnje mesto.

V Zagrebu so purgarje slavili počelo, toda zelo koristno zmago nad Concordijo in se skupno s Hajdukom z 8 točkami spravili na čelo tabele. Hašk in Bask sta izkupiček podelila; vsekakor je za Haška izguba te točke težja kot za Beograjčane. Prav za prav edino presenečenje dneva pa je visoka zmaga — in prva sploh — sarajevske Slavije nad svojim soimenjnikom v Osijeku. Sarajevčani so dozdaj igra-

li precej podrejeno vlogo, medtem ko je osješka Slavija vsaj splošno obexala in tudi pokazala — prav uspešno sodelovanje. Kolo se je danes zasukalo v obratno smer; še nekaj nedelj, pa pa se bodo pokazali doli na dnu tabele prvi soutsiderje. Caveant!

Po današnjih tekmah je slika prvenstvene tabele naslednja:

Hajduk	5	4	0	1	10:2	8
Gradjanski	6	4	0	2	8:6	8
Concordia	7	3	1	3	16:7	7
BSK	6	3	1	2	12:8	7
Bask	7	3	1	3	18:18	7
Jugoslavija	4	3	0	1	7:2	6
Hašk	5	2	1	2	5:4	5
Slavija (O.)	7	2	1	4	8:15	5
Slavija (S.)	6	1	2	3	11:15	4
Primorje	7	1	2	4	8:20	4
Vojvodina	4	1	1	2	5:10	3

BSK : Primorje 5:1 (3:1)

Beograjski športni klub je po trinajstletnem presledku prvič nastopil v Ljubljani. Vzburil je kakor ob svojem prvem prijateljskem gostovanju pred leti, upravičeno zanimanje. Ob prav lepem vremenu se je nabralo na igrišču Primorja preko 3000 gledalcev. Nabitno polna tribuna, na vseh štirih straneh igrišča se gosti venec stoječega občinstva; sredi tega mravljišča so Beograjčani naše fante potolkli s svojim neprimerno večjim znanjem, s svojo dolgoletno preizkušeno rutino, skratka v brezovdnemu superiorni igri. Gotovo so bili nepoboljšljivi optimisti v neznačni manjšini; velika večina sportne publike je bila v naprej prepričana o uspehu gostov, ki se po šibkejšem startu v nacionalni ligi vztrajno in žilavo prerivajo v ospredje. Po nejavnem debaku našega moštva v Zagrebu smo hoteli videti pri njem vsaj igro, nekaj pozitivnega. Kar je bilo videti v borbi z Beograjčani, ni bilo mnogo; vsekakor je treba v usteho povedati, da tako slabo kot v Zagrebu ni bilo. Maša sprememba na boljše, ki pa našemu zastopniku še ni omogočila, da bi začel zopet pobirati po kako točko.

treba, da zaostaja moštvo v vseh delih za moštvi jugoslovenskega dobrega razreda, le nekateri se dvigajo iz moštva kot enakovredni partnerji svojih nasprotnikov. Sem je šteti v prvi vrsti vratarja Starca, ki se je v borbi z nasprotnim napadom bil dobro in slabo, moral se je povrh boriti tudi za lastno obrambo, ki mu je kar vseeno ogradila svetišče. Tako je kapituliral petkrat v točko 90 minut in bi mu bilo morda le pri četrtem голу in ob najgorožnejši presejji malo ugovarjati. Imel je dobro podporo v Haslu, ki je igral sicer nervozno, kar mu je bilo v kvar, v ostalem pa je precej dobro razdal, in predvsem pokazal posnemanja vredno požrtvovalnost. Zato pa je bil zelo slab njegov partner na desnem mestu. Taktično je bil Svetic pod kritiko; mineva ga tudi tehnično znanje. Ustvarjal je ponovno zelo kritične položaje pred lastnim golom, in so morali, če ni bilo hujšega, porjedovati drugi. Tretji gol je padel zelo po njegovi krivdi, petega pa je sam zakrivil kar vidno. Zelo slab je bil tudi Pišek med krilci, ki je ne glede na to, da je zabil drugi gol; tudi sicer bil v obrambi čisto samo na poti, ofenzivno pa je bil zelo pasiven. Prav dober pa je bil Sočan, ki je bil defenzivno in ofenzivno stalno na mestu in je bil vsekakor uspešnejši od svojega partnerja v nasprotnem moštvu. Zemljak je dal svojo povprečno solidno igro, puščal pa je čisto svoje krilo in nesar in je tako prišel Glišovič petkrat po nepotrebnem v nevarne bližine. Napad je vsaj mestoma zaigral v polju, pred golom pa je bil skoro nemogoč. Napadalmi kvintet je pri črno-belih že dolgo Ahilova peta. Kot poedinci so razven Ježa, ki nima pregleda za vodjo napada in je tudi prepočasen, vsi ostali še nekaj pokazali, niso se pa mogli nikoli povzdigniti do celote, ki bi s premišljenimi akcijami potiskala naprej Moštvo kot celoti je šteti v plus še požrtvovalno prizadevanje, toda »ultra posse oesno tenetur«.

predtekmata

med drugo garnituro Primorja in vojaškim teomom Triglavom je končala pod vodstvom g. Dolinarja neodločena 4:4 (1:2). Za drugo primorjsko garnituro ta rezultat gotovo ni laskev, tem manj, ker je v moštvo nastopilo vse, kar je Primorje premore razven ligeške enajstotice.

Rekordni tek na 1500 m

Med obema tekmama sta nastopili dve stafeti Primorja na progi 4x1500 metrov. Prva je prišla v cilj šibkejša, ki je imela 200 m naskoka, močnejša pa je v postavi: Srekar, Ogrin, Grad, Gabersček postavila s časom 18.43 tri petine jugoslovenski rekord na tej progi. Stevilno občinstvo je z zanimanjem sledilo poedinim fazam teka in je prireditve gotovo dosegla svoj propagandni smoter.

Za glavno borbo

sta nastopili moštvi malo pred napovedano pol 17., obe toplo in burno pozdravljeni, v postavi:

BSK: Glaeser—Radovanović, Tošič—Arsenijević, Stevović, Gjorgjiev—Tirnanic, Murjanović—Moša, Marjanović N., Vujadinović, Glišovič.

Primorje: Starec—Svetic, Hašk—Zemljak, Sočan, Pišek I.—Jug I., Slapar, Jež, Senica, Uršič.

Igra je bila res prvenstvena, pretežni del borbene, pri vsem tem pa zelo fair. Večji del se je gibala po tleh in je potekala do srede drugega polčasa v razgibanem, živahnem prva skrb, da se je čimprej znebil, je trpela na enostranost, kolikor so bili Beograjčani močnejši od nesprotnika in ga potiskali v neprosto voljno obrambo. Priznati je treba, da so več kot polovico igralni modri; stalno so meli žogo in jo držali, ko so jo pa dobili domači, jim je bila v glavnem prva skrb, da se je čimprej znebil, tudi za ceno, da jo je dobil nesprotnik. Toda kljub vsemu premoči ni bila tolika, da bi si bili lahko Beograjčani ustvarili toliko šans, kolikor so jih realizirali. K temu uspehu jim je morala precej pomagati nerodnost črno-bele obrambe. Ne glede na to pa je zmaga gostov izven vsake debate, ker so se pokazali v vseh delih kot boljše, enotnejša, povezovalna in izvežbanjša enajstotica.

Glavna prednost mojšega moštva je v primeri z domačim neprimerno boljše tehnična izvežbanost posameznikov. Razen v igri z glavo so

prekašali naše

v vsakem delu nogometnega znanja. »Sopajo« vsi brezhibno, v »drblingu« so po večini pravi mojstri, skratka obvladanje žoge je daleč pred našim. Pri tem se primorje postavljajo in si rajši točno dodavajo žogo, kot da bi jo lovili in se podili za njo. Tako lahko seveda mnogo racionalnejše gospodarijo s svojimi močmi. Dobra lastnost moštva je tudi oster, siguran start. Pri vsem tem so precej uglajena, dasi ne do zadnjega homogena celota. V napadu so n. pr. obe krili in desna spojka nosilci akcij, precej pa zaostajata Vujadinović in Marjanović kot vodja napada. Med krilci je najmočnejši stari internacionalc Arsenijević, za njim prihaja po vrsti Gjorgjiev. Stevović na centru je močan samo v pozicijski igri in se ne uveljavlja kot njegova stranaka pomagata. Ožja obramba je zelo solidna. Od obeh branilcev se je pokazal v vidnejši vlogi manjši: Tošič, morda zato, ker je njegov tovarš nekoliko neokreten. Ali odbijala sta oba precej resno, poudariti pa je, da sta imela prav za prav malo razdalnega dela. Ko sta pa prihajala v teženjske položaje sta napravljala vtis, da nista nepremagljiva. Glaeser je imel prav malo posla; prejetega gola ni mogel ubraniti, sicer pa je branil brezhibno.

Primorjanska enajstotica je zopet plačala šolnino.

Po uvodnih kolikor toliko uspešnih nastopih doživlja že drugi težji poraz, tokrat pod lastno streho. Moštvo je sestavljeno iz zelo neenakih elementov, razlike med posamezniki so kar strahotne. Poudariti je

Gradjanski : Concordia 1:0 (1:0)

Zagreb, 14. maja. Za tekmo domačih rivalov je vladalo izredno veliko zanimanje. Odločitev je padla že v 8. min. prvega polčasa, ko je Živković lepo oddal Podvinca, slednji pa iz 16 metrov ustrelil v mrežo. Sprva je vladala na igrišču velika nervoznost, prva se je znašla Concordia, toda bilo je že prepozno. Šele v drugem polčaju sta se moštvima razigrali, toda pozneje je tempo pustil. Občinstvo je bilo nezadovoljno zaradi tehničnih slabosti Concordije in rezerviranosti Gradjanskega, ki je samo bralni rezultat, tako da je začelo že pred koncem zapuščati igrišče.

Tekmo je sodil g. Mika Popović iz Beograda.

Bask : Hašk 2:2 (1:0)

Beograd, 14. maja. Ta tekma je privabila na igrišče okoli 2000 gledalcev. Bask prevzame takoj vodstvo in Ranolevič doseže v 2. min. — menda iz offsidea — vodilni gol. Bask je stalno močnejši in rezultat se do odmora ne menja.

Po odmoru začne Hašk napadati in kmalu po pričetku se mu posreči izravnati. Toda v 13. min. je zopet Bask v napadu, iz katerega doseže Sarič mimo vratarja, ki je stekel v polje, drugič vodstvo za Bask. Hašk popusti in v 27. min. doseže Ranolevič za glavo drugič izravnavo. Hašk je še v premoči, toda rezultat ostane nespremenjen.

Sodnik g. Mojk.

Slavija (S) : Slavija (O) 1:0 (2:0)

Osijek, 14. maja. Sarajevska Slavija je na današnji prvenstveni tekmi zaslužno izvojevala senzacionalno zmago nad domačo Slavijo na njenih tleh. Prvi gol je zabil v 14. minuti Kranjc, drugi pa v 27. min. iz prostega strela desna zveza.

V drugem polčaju je bil v 3. minuti Kranjc strelac tretjega gola, Sipka pa je v 27. min. postavil končni rezultat.

Prekinjena prv. tekma v Celju SK Celje : SK Laško 4:0 (2:0)

Celje, 14. maja. Danes popoldne se je vršila na igrišču pri Skalni kleti v Celju prvenstvena nogometna tekma med prvakov celjskega okrožja Celjem in SK Laškimi. Tekma je bila v 26. minuti drugega polčasa po krivdi Laščanov predašno zaključena.

Celjani so nudili razgano igro brez smotrne kombinacije in je bil sploh daleko po običajno formo. Laščani so se odlikovali za elanom, bili pa so precej sirovi. Domačini so bili skoraj ves čas v premoči, vendar so zaradi težerne igre zastreljali mnogo lepih šans. Ko je v 26. min. drugega polčasa srednji krile Celja prodrl do nasprotnikovega gola, ga je vratar Laščanov, ki je bil sicer v izvrstni formi, zadržal z nogo. Sodnik je diktriral 11metrovko, nato pa so Laščani izjavili, da ne igrajo dalje in so zapustili igrišče. Za kak je izzval med gledalci, ki jih je bilo skoraj 300, splošno nevoljo.

Tekmo je sodil g. Janežič premalo strogo in precej povrhno.

Ostale nogometne tekme

V Ljubljani. Včeraj se je na igrišču Hermesa vršila zadnja prvenstvena tekma II. razreda, in sicer:

- Garfika : Jadran 2:0 (2:0).
- Grafika je pokazala v vseh ozirih boljše igro in je zmago zaslužila. Tekmo je dobro vodil g. Lukežič.
- Stanje prv. tabele je končoveljavno naslednje:
- Hermes 8 7 1 — 52:8 15
- Korotan 8 4 2 2 18:10 10
- Slovan 8 3 — 5 11:23 6
- Jadran 8 3 1 5 11:26 5
- Grafika 8 1 2 5 12:22 4
- Maribor: Rapid: Wolfsberger SK 16:1 (7:0).
- Zagreb: Železničarji (Maribor) : Železničari (Zagreb) 3:3 (s podaljškimi).
- Dunaj: BAC : Wacker 3:1 (2:1); FC Wien : Hakoah 4:0 (1:0); Admira : Austria 2:1 (1:1); Vienna : Rapid 4:1 (2:0).
- Budimpešta: Ujpest : Ferenavros 1:0 (1:0); Hungaria: SK 3:0 (1:0); IH. okr.: Somogy 5:2 (2:1); Nemzeti : Boekay 0:0; Szeged : Szosoksar 2:1 (1:0).
- Saarbrücken: Repr. Saarbrücken : FC Alessandria 5:3 (1:1).
- Amsterdam: Nemčija : Holandska 4:4 (2:3).
- Praga: Slavija : Nachod 3:1 (1:0); Zidnice (Brno) : Cařk 6:1 (3:0); Vreselski : Havoj Žižkov 2:2.
- Gradec: WAC (Dunaj) : Grazer AC 7:1 (3:0).
- ASK Primorje (nogmetna sekcija). Sekcijski občni zbor bo danes ob 20.30 v gostilni Cinkole. Vse aktivne igralce, ki se ne bi udeležili občnega zbora in se ne opravili, bo vodstvo črtalo. Naprošajo se gg. Križ Čamerik, Kralj, da se sigurno udeležijo občnega zbora.

Tenis

Zmaga Ilirije nad Rapidom

Ljubljana, 14. maja.

Danes se je odigralo v Ljubljani I. kolo za državno prvenstvo moštve. Ilirija je igrala z Rapidom in ga po zanimivih in skrajno napeti borbi premagala s 4:3.

Kot prvi so nastopili trije pari v singlu: Dacar : dr. Blanke (R), Banko : Holzinger (R) in Sivic : Hitzl (R). Dacarju je uspelo v treh setih zmagati nad simpatičnim dr. Blankejem 3:0, 6:2, 6:2; Banko in Holzinger sta nudila lepo, mirno igro; zmagal je Banko 6:1, 7:5. Sivic je proti Hitzlu že vodil 5:0 v prvem setu, pa se sivo popustil in izgubil ekoro dobiten set 8:6, 7:5 pa je rezultat drugega seta. Ob stanju 2:1 sta nastopila Truden in Leyrer. Izvrstno razpoloženi Truden je dobil oba seta 6:2, 6:1. Leyrer je v prvem setu dobil takoj dva gema, v drugem pa enega, nakar je Truden otvoril dvakrat serijo gemov po šest in zsluzeno zmagal 3:1 za Ilirijo.

Double Banko-Dacar je izgubil proti Holzinger : Halbert 4:6, 0:6. Ilirijanski pari se ni ujemali v taktiki in temperamentu. Ilirija še vedno vodi 3:2, z napetostjo se pričakuje ololjini double Truden-Sivic : Leyrer-Hitzl. V tem double, ki je bil najlepša igra dneva, se je Truden z kazal staroga rutinerja in izvrstnega tehničarja; Sivic pa mu je dobro pomagal in zmagal sta 8:6, 8:6. Pri stanju 4:2 se je odigral še zadnji single med T. (I) in Halbertom, ki je sigurno zmagal 6:1, 6:2 in znižal poraz na 3:4.

Rapid ne bo več tekmoval dalje, Ilirija pa nastopi prihodnji nedeljo proti A. T. K. Zagreb: — kje, se še ne ve, ker bo šele odločil savez.

Obisk je bil lep in je publika prišla na svoj račun. Za turnir se je zanimala tudi provinca; Karničani so v lepem številu s svojim načelnikom g. Stružjem prisostvovali turnirju, znamenje, da se tenis tudi po deželi razvija zadovoljivo.

Zmaga Maribora nad Celjem

Gospodje 4:3, dame 3:2.

Celje, 14. maja.

Ijub oslabljeni postavi: je teniška ekipa SL Maribora izvojevala lepo zmago nad enakovrednim klubom v Celju. Tekmovanje se je vršilo ločeno za gospode in dame. Pri slednjih sta to pot spet ga. Ravnikova in gđna. Hribarjeva uspešno zastopali barve Maribora, zlasti prva, ki je v obeh singlih dokazala, da je brez dvoma ena naših najmočnejših igralok. Gospodje so nastopili brez nekaterih dobrih igralcev, pa so bili kljub temu boljši. V igri posameznih sta pokazala najboljšo igro Gasperin in Voglar, v igrah v dvojce pa sta lepo zmagala Babič in Mastek.

Podrobni rezultati so naslednji:

Gospodje posamezno: Gasperin (M) : Skoberne (C) 10:8, 6:3; Voglar (M) : ing. Rakusch (C) 6:2, 6:2; Mastek : dr. Lichtenegger (C) 0:6, 7:5, 6:3; Babič (M) : Steinböck (I) 6:5, 5:7; ing. Černigoj (M) : Woschnagg 3:6, 2:6.

Gospodje v dvojce: Gasperin-Voglar (M) : Skoberne-Steinböck (C) 6:2, 2:6, 1:6; Babič-Mastek (M): dr. Lichtenegger-Woschnagg 6:2, 3:6, 6:3.

Dame posamezno: Ravnik : Skoberne 6:4, 6:1; Hribar : Westen 1:5, 5:7; Ravnik : Westen 8:6, 4:6, 5:0; Hribar : Skoberne 4:6, 6:0, 6:1.

Igra v dvojce: Ravnik-Hribar : Skoberne-Westen 4:6, 2:6.

S to zmago se je Maribor plasiral za drugo kolo, kjer se bo srečal z mariborskimi železničarji. Tudi v tem srečanju je Maribor vsok favorit. Njegov prihodnji nasprotnik je zagrebški Hašk.

Kolesarstvo

Klubske dirke »Ljubljana«

Včeraj ob 15. je kolesarsko društvo »Ljubljana« v Dobrunjah priredilo za svoje člane kolesarsko dirko za dve skupini, in sicer za glavne vozače na progi 36 km, za juniorje pa 26 km. Start in cilj je bil pri gostilni g. Kregarja v Štepanji vasi. Med glavnimi vozači se je spet pokazal izbornega vozača znani Gartner, ki je malo pred ciljem v lepem sprintu zmagal nad nevarnim Ivanom Anžičem v času 1:00.51, dve kolesi za njim je bil Anžič. Tudi juniorji so dobro vozili in prišli v naslednjem redu: 1. Fran Jager 0:52.26, 2. Ivan Lampič 0:56.02, 3. Albin Grum 0:58.0. Dirke je vodil nemurni kolesarsk. sportnik Pavle Smrekar.

Bolgarsko opravičevanje

Sofija, 14. maja. M. Vsi včerajšnji sofijski listi so objavili komunikne agencije »Avala« o aretaciji bolgarskih atentatorjev v Beogradu z naslednjo pripombo bolgarske telegrafske agencije: »Po obvestilih, ki jih je mogla dobiti bolgarska telegrafska agencija od pristojnih bolgarskih oblasti, je pozitivno ugotovljeno, da osebe, omenjene v komunikni agenciji »Avala«, nikdar niso živele v Sofiji niti na bolgarskem ozemlju. Pri tem je treba pripomniti, da se va Khisura nahaja na jugoslovenskem ozemlju.«

Obvestilo bolgarske telegrafske agencije spremljajo sofijski listi z raznimi komentarji. »Makedonija« trdi med drugim, da je celotno poročilo agencije »Avala« navadna izmišljotina, dočim piše »Slobodna Reč«, da so aretacije v Beogradu povsem jugoslovenska notranja zadeva.

Pozornost vzbujajo pri vsem tem dejstvo, da se je bolgarski telegrafski agencija tako hitro posrečilo dobiti poročilo, da doletne osebe ne samo niso nikdar odšle iz Sofije, temveč, da sploh niso živele nikdar v Sofiji niti na bolgarskem ozemlju. V tako kratkem času je skoraj izključeno povsem zanesljivo ugotoviti, da niso bile nikdar na bolgarskem ozemlju. Bolgarska telegrafska agencija ni niti počakala na to, kaj pišejo jugoslovenski listi, ki navajajo dokumente, iz katerih je nepobito razvidno, da so prišli atentatorji iz Sofije in tudi od tamkaj prinesli bombe. Pri aretaciji zaplenjena korespondenca nudi zadostne dokaze za zveze, ki so jih imeli z makedonskimi: ob enem pa je vse skupaj dokaz, da se je bolgarska telegrafska agencija postavila vnovič v službo makedonske revolucionarne organizacije, kar ni prva prime.

Poostritev disciplinarnih predpisov na ljubljanski univerzi

Beograd, 14. maja. Kakor smo že na kratko poročali, je prosvetni minister dr. Stanković na predlog rektorja dr. Slavica odobril izpremembe in dopolnitve disciplinarne uredbe za vseučiliške dijakje v Ljubljani. Na predlog senata so te izpremembe izvršene analogno kakor prejšnje izpremembe disciplinarne uredbe na beograjski univerzi, in vsebujejo v glavnem naslednje določbe:

Pri študentih, ki se na dva poziva (na deski rektorata in dekanata, ali pa na poziv domov) ne odzovejo, se bo smatral izostanek kot disciplinarni prestopke in bodo kaznovani s črtanjem enega semestra; vrhu tega bodo kaznovani tudi še zaradi delovanja, zaradi katerega so bili pozvani.

Študenti, ki se udeležujejo zborovanj brez dovoljenja pristojne akademske oblasti, ali pa poškodevajo univerzitetno imovino, zlasti sklicatelji, govorniki, razširjevalci letakov za pozivanje študentov na zborovanje, podpisniki in predlagatelji resolucij se bodo kaznovali najmanj z izgubo enega semestra.

V posebno nujnih primerih sme rektor od univerzitetnega senata zahtevati pooblastilo, da se stvar ne izroči razsodišču slušateljev, temveč da sam v imenu senata zasliši prizadetega študenta v roku 48 ur.

Te izpremembe in dopolnitve stopijo v veljavo, kadar se razglasijo v »Službenih novinah«.

Poneverbe pri Zvezi nabavljajlnih zadrug

Beograd, 14. maja. p. Včeraj se je pričel pred okrožnim sodiščem v Beogradu proces o poneverbah pri Glavnem savezu nabavljajlnih zadrug državnih nameščencev. Obtožena sta bivši uradnik Saveza Marko Bulić in uradnik finančnega ministarstva Antonije Marković. Bulić je obtožen, da je v dobi svojega desetletnega službovanja pri Savezu poneveril 1,028.888 Din. Izvršil je 200 zločin zlorabe in 23 utaj. Nerodnosti mu je pomagal prikrivati soobtoženi uradnik finančnega ministarstva. Na današnji razpravi je Bulić vsa dejanja priznal, Marković pa zatrjuje, da ni imel poima o vsem tem ter da je le žrtve lahkovernosti, ker je Buliću verjel na besedo. Zaradi zaslišanja nekaterih novih prič je bila razprava prekinjena in se bo nadaljevala jutri.

Italijan'ka letala za Rumunijo

Beograd, 14. maja. A.A. Rumunija je naročila več letal v Italiji. Letala so včeraj krenila iz Trsta za Bukarešto. Osem letal je srečno prispelo na cilj, deveto pa je v bližini rumunske meje zašlo v meglo, izgubilo orientacijo in po daljšem blodenju naposled pristalo v bližini nove beograjske električne centrale. Popoldne, ko se je vreme izboljšalo, je nadaljevalo polet v Bukarešto.

Manifestacijski zbor JRKD v Vinkovcih

Vinkovci, 14. maja. p. Danes se je vršilo tu veliko manifestacijsko zborovanje JRKD, na katerem so govorili minister za promet Lazar Radičević, minister za telesno vzgojo dr. Lavoslav Hanžek, bivši minister Juraj Demetrotvič, bivši minister dr. Dragan Kraljevič in drugi. Navzočih je bilo tudi večje število narodnih poslancev in senatorjev. Članom vlade je bil na železniški postaji prirejen prisrčen sprejem. Na zborovanju, ki se je vršilo na selmšču, se je zbralo nad 10.000 ljudi, ki so navdušeno odobrvali izvajanja govornikov ter politiko, ki je bila začeta po 6. januarju l. 1929 in ki jo uveljavlja s svojim delom JRKD.

Poslednji nemški republikanski diplomat odstavljen

Zeneva, 14. maja. A.A. Adolf Müller, nemški poslanik v Bernu že od leta 1918, je odstavljen in na njegovo mesto je imenovan dosedajni nemški poslanik v Oslu v Weissacker. Müller je bil osebni prijatelj pokojnega Eberta in poslednji še živeči nemški diplomat iz revolucije leta 1918.

Objave

Rdeči križ v Ljubljani bo danes pobiral. Ko boste danes med 10 in 12. dopoldne začeli, da se pred hišo oglašja avto z močnim hupanjem, javite pobiralcem RK skozi okno, da naj pride k vam po že pripravljen paket z zimekimi darili za ljubljanske siromake in njih otroke.

Drevi ob 20. bo v filharmonični dvorani violinski sonatni večer, ki ga bosta izvajala violonistka Vida Jeraj-Hribarjeva in pianist dr. Danilo Švara. Na sporedu bodo naslednje skladbe: Ernst Bloch: Sonata; dr. Danilo Švara: Sonata; Anton Rubinstein: Sonata op 13 Gospa Jeraj-Hribarjeva je znana izvrstna violonistka in dr. Švara odličan pianist. Ona umetnika nam jamčita da bo izvedba določene sporeda v resnici prvovrstna in na visoki umetniški stopnji zato obisk najtopleje priporočamo. Prodaja vstopnic v teku dneva v Matični knjižarni, od pol 20. ure dalje pa v veži Filharmonične družbe pred dvorano, v kateri bo koncert.

Danes dve predstavi velfilma »Kralj džunglec«. — V Elitnem kinu Matiči predvaja ZKD najnapetější film letošnje sezone, velfilm »Kralj džunglec«. Publika, ki je videla ta film je enodušno mnenja, da prekaša to filmsko delo po krasnih posnetkih, po zanimivih in napeti vsebini znani velfilm »Trader Horne«. Vsakdo je presenečen kajti film je prekašal vsa še tako drzna pričakovanja. Človek med ogromnimi levi, ki ga uboga kot krotke orce, levi in tigri v gorečnem črkusu, vse to so prizori, ki bodo ostali slehernemu človeku nepozabni. Zanimanje za film je bilo od dne do dne večje, zato ga je prevzela na svoj spored ZKD, ki za bo predvajala še nekaj dni in to ob svojih znanih cenah, da omogoči na ta način odleg filma najširšim plastem naroda. — Danes bosta v Elitnem kinu Matiči dve predstavi, prva ob 14.15 uri, druga točno ob 18. uri.

TEDEN DNI FILMA

George Fitzmaurice o Greti Garbo

Po dosedanjih izkušnjah filmska slava ne traja dalje kakor sedem let. Večina filmskih igralcev, ki so z razmeroma naglim uspehom dosegli svoj vrhunec, je čisto pred potekom te sedemletne dobe že pozabljena. Malo jih je, ki so sedemletno slavo preživeli, a če so jo, jih je sedmo leto brez dvoma srečalo že onstran kulminacije v zatonu...

Izjema v tem zakonitem pravilu je Greta Garbo. Edinstveni pojav v filmski kulturi zgodovini, ki gleda že celih 7 let na svojo neizpremenljivo slavo. Vsi, ki so z njo začeli, ki so z njo rasli, so že davno obledeli in zatonili v pozabi. Njena priljubljenost pa rase še vedno. Njeni filmi pomenijo še vedno v umetniškem in trgovinskem ozirju popoln uspeh. Številke gledaliških dohodkov pri vsakem novem filmu filmu naraščajo. Ko je že svet mislil, da je dosegla kot »Mata Hari« višek dosegljivosti, se je pri »Ljudih v hotelu« preprical, kako jo je podcenjeval.

To je vse tem neverjetnejše, ako pomislimo v kakšnih okoliščinah se je Greta Garbo pred sedmimi leti pojavila v Hollywoodu. Takrat je bil ideal ameriškega filma »Flapper«. Drobnece stvarce z osladnimi obrzki punčk, z naglimi, nemirnimi kretnjami in fantovskim obnašanjem so bile tedanja moda.

Nenadno, nihče ni vedel kdaj in kako, je flapperskem kultu odklenalo. To se je zgodilo v času, ko je pojavila na platnu deklica, ki je na mah odvrgla dotodanji lepotni ideal publike s svojo povsem svojstven, dotlej neobičajno pojavu. Ta deklica, pomislite ni bila majhna, ne drobna in ni imela lepih okroglih licec, nego je bila velika, širokopleča, ozkega obličja in slike dekliške nositve. Vse v nasprotju z vladajočo modo. Niti lepota ni bila in publika je bila izprva nad njo razočarana.

Paveč se je razlikovala od onih, ki so reflektirali na uspeh in slavo. Hoja ji je bila svojska. Lasje ji niso bili naviti, niti ondulirani. Gladki in pravi so ji razpuščeni vsilili preko ramen. Obleka ji je bila preprosta in premalo dekoltirana. Kljub temu pa je Greta Garbo začela osvojevati občinstvo.

Natakarice in učenke so se pojavile na ulici z njenimi frizurami. Tisoč šivalnih strojev se je zavrtelo in šivalo obleke v kroju Garbove. Čudovito navdušenje je zajelo svet. Popularnost Lindove je zatelena. Modra kodrov Pickfordove, Valentinovih zalisev, Menjoujevih brk se je umaknila.

Najpomembnejši v filmski industriji se kajpak iz previdnosti niso preveč ogrevali. Pričakovali so, da se bo zdaj pa zdaj na pihljeni balon novotarij Garbove razpočil, kakor se je to že zgodilo pri tolikih filmskih začelnikih.

Toda tedni, meseci so minili, Greta Garbo pa je vztrajala. Ko se je pojavil zvočni film, so se modrijani čisto gotovo nadejali, da bo njena zvezda zašla.

»Ali je Greta Garbo pozabljena?« Tako se je glasil naslov obširnega članka v neki filmski reviji. V njem je bila skrita nasladna škodoželjnost ob misli, da bo švedsko dekle zdaj vendarle dokončno izginito s platna; da bo zdaj drugi element, ki se je pridružil, govornice, pomenil zanjo nepremostljivo zapreko.

Greta Garbo se ni menila za škodoželjne jezike. Vzela je rokopiš »Anne Christie« v roko ter se za nekaj mesecev odmaknila javnosti.

Ko se je vrnila v atelje, so bile težave glasu premagane. Mnogo več: njen mračni alt je zadivil poslušalce. Prerokovanja se torej spet niso uresničila. Ako je za v nemem filmu bila svojevrstna, se v zvočnem filmu ni mogel z njo primerjati nihče. Film »Ivona«, »Romanc«, »Helgin padec«, »Mata Hari«, »Ljudje v hotelu« — cela vrsta uspehov. Tisočkrat so vpraševali: Zakaj baš ona, ki ni Američanka, hodi vedno nezmotljivo lastna pota in dosega največje uspehe od vseh?

Ker ima nekaj pred vsemi ostalimi, tisto, kar utemeljuje slavo velikih umetnic, božjo ikro.

Ona ne čuti igralko v sebi. Tudi zvezdnice ne. Toda kadar je pri svoji vlogi, ki jo mora vtelesiti, jo razjeda notranji plamen. Vse ti tedaj da iz sebe. Srednje meje ne pozna. Dobro ve, česa je zmožna in to svojo zmožnost hoče izčrpati do kraja. In ta zavest jo poleg zmožnosti in znanja usposablja za najodličnejše delo. Kadar prihaja v atelje k snemanju, ima vlogo nastudirano do poslednje podrobnosti. Vlogo pozna natanko; da bi se zagovorila ali »plaval«, je pri njej izključeno. Njeni režiserji imajo lahko delo.

Nišo ji pa pripomogle le njena resnična umetnost, njena izčrpanost in njena volja do uspeha, temveč v veliki meri tudi njeno zdravje. Marsikaj umetnik pred njo, enako delaven kakor ona, ni bil zahtevan napornega filmskega dela telesno kos. Prej ali slej je utrujen omagal. Ni se pač zavedal, kolike važnosti je, skopno čuvati in ohraniti lastne telesne moči in duševne sile.

Greta Garbo je tudi v racionalizaciji sil in koncentraciji energije najsvetlejši vzgled. Z lastno ji temeljitostjo si je v življenju sistematično uredila čas za spanje, obed, delo in razvedrilo. Po naravi je krepke konstitucije, a kljub temu se neprestano utrjuje z izprehodi, dnevno švedsko gimnastiko, masažo, sončnimi kopeli in s plavanjem. Njena točnost velja v Hollywoodu za pregovor. Ateljejski vrtarji pri Metro-Goldwynu uravnajo celo čas po Gretti uri. Vsako jutro točno ob 8.30 zdrči njen preprosti črni voz, ki ga ima že šesto leto, skozi ateljejsko vežo. Prihaja in točno spet odhaja...

Malokdo jo vidi. Njena odmaknjenost od življenja je splošno znana. Njeni posebnosti, s katero Greta tako spretno oddaljuje filmsko od privatnega življenja, so pripisovali reklamne namene, kar pa ni resnično. Prav nič je ne zanima, koliko, kaj in kako pišejo o njej dnevniki. Greta se celo bojuje izogiba kakršnegakoli stika s publiko. Ne vidi namreč pravega zroka, čemu bi se javnost zanimala za njeno privatno življenje. Ze dolgo ni dovolila nikakega razgovora. Ob priliki zadnjega bivanja v Evropi so to reporterji in fotografi tako rekoč zasledovali. Ure in ure so čakali pred hotelom. Skakali so v lift, v katerem se je vozila, in se vzpenjali na stopnično avtomobila, v katerem je sedela iz njenih ust pa niso čuli besedice; kakor da žurnalistov ni opazila, je sedela v avtu v svoji preprosti obleki, klobuk globoko potisnjen čez čelo...

Potovala je kot neznanica. Tudi to ni pomagalo. Povsod in vsi so jo videli. Celo istočasno v petih evropskih mestih...

Njen odpor proti reporterjem je umljiv. Ko je rasla njena slava, ko so vsi časopisi in magacini tega sveta osredotočili svojo pozornost nanjo, je v slabi angleščini vladno in taktično omenila, da ne želi, da bi se njeno zasebno življenje spravljalo v javnost. Neprestana vprašanja reporterjev »Ali se boste poročili z Johnom Gilbertom?«, »Kaj mislite o ljubezni?«, »Kaj je ste?«, »Ali se vrnete na Švedsko?« so jo dolgočasila in jo spravljala zaradi svoje navivne nesramnosti v obup.

Ko ji je naposled že vse presedalo, je zaprla pred reporterji vrata. Prošnje in rotnja njenih znancev in filmskih vodij je niso odvrnila, da bi preklicala svoj sklep. V hrupnem in od javnosti bolj ali manj odvisnem filmskem svetu pa seveda tak poizkus, da se človek popolnoma zaklene pred svetom, ne rodi najboljših posledic.

Ko je Greta Garbo s filmom »Smrtni ples ljubezni« postala zvezdnica, se je najmanj trikrat v letu pokazala nujnost selitve v novo stanovanje. Toda le malo tednov vlada v novem stanovanju zaželjen mir. Ko se nekoč zjutraj prebudi in stopi skozi vrata, ugleda pred hišo množico z nanjo naperjenimi kazalci... tu, tu je! Ako pa se radovedniki naslednji dan spet vrnejo, je gneздо prazno.

Greta Garbo je nedvomno osamljena žena in s stališča večine ne ena najisrečnejših. Toda po lastnem pojmovanju je čisto srečna.

Kaj snuje za bodočnost? Nihče ne ve tega, ko jo je nekoč tako vprašal eden njenih redkih dobrih prijateljev, je le skomignila z rameni.

Ako se kdaj umakne od filma, bo gotovo usmerila svojo neizčrpano energijo, ki jo je nabrala pri filmu, drugam. Morda se bo posvetila pisanju. Ali pa se bo morda preselila v kako samotno švedsko vilo ter našla ob lepih knjigah in ob lastnih mislih ono srečo, ki jo je iskala.

Zaenkrat še ni tako daleč. Ako pa nepoči dan, ko bo film izgubil eno svojih največjih pionirk, potem bo še dolgo trajalo, preden bo našel svet za to izgubo tudi le približno nadomestilo.

Rezanje filmov v ameriških filmskih delavnicah

Za kvaliteto filma ni male važnosti njegovo rezanje in sestavljanje, ki ga opravljajo v filmski tovarni izprisan strokovnjak, tako zvan filmorezec, ali kakor ga nazivajo filmcutter, ki ga strokovno šolajo in izpopolnjujejo v tehniški sekciji ameriške filmske akademije. Imenovana sekcija je izdala o svojem strokovnem delu med drugimi tudi nastopno strokovno poročilo, ki ga v kratkem podajamo:

Za izgotovitev velikega filma so uporabili od 10.000 do 80.000 m filmskega traku. Filmorezec mora predvsem paziti, da iz tega materiala sestavi čim uporabljivejši filmski trak in da uniči čim manj filmskega materiala.

Način filmskega sestavljanja je v poedinih ameriških ateljejih zelo različen. Pri »Universalu« sta na primer produkcija in obdelava v tesni medsebojni zvezi. Filmorezec prejme redno seznam filma, ki ga snemajo v ateljeju odnosno v prosti naravi. Na tem seznamu sta označeni dolžina optičnega in zvočnega posnetka in vrtilna številka.

Na podlagi tega seznama sestavi filmorezec tabelo in pošlje enodnevne posnetke redno v zavod za kopiranje. Tu opremijo vsak prizor s tekočo številko in z zobci. Ako se film pokvari ali zarezje, je na podlagi razpoložljivega materiala takoj možno izdelati nov negativ.

Ravnanje s filmi je v ameriških filmskih ateljejih reč izkušnje in rutine, tako da v tem pravcu ni nikakega pravila. Po večini obdeluje filmorezec optični in zvočni tek ločeno, so pa tudi delavnice, kjer zvočni posnetek takoj nanese na filmski trak. Ta metoda je sicer bolj racionalna, ker se s tem štedi filmski material. Zvočna obdelava pa je boljša v toliko, ker dopušča filmorezcu večjo prostost v obdelavi.

Eno najvažnejših poglavij pri filmski obdelavi pa je sinhronizacija, to je prilagoditev slike zvoiku, ki se pričena. Čim sta optični in zvočni trak za rezanje pripravljena. V gornjem navedeno ožebotvnanje filmskega negativ ali priliki razvijanja je na ta način olajšano. Treba je samo paziti, da se zobci optičnega in zvočnega raku krijejo in sinhronizacija je s tem že dosežena.

Tu se prične zdaj tesnejše sodelovanje režiserja s filmorezcem. Dvakrat posmete prizore natančno še enkrat pregledajo, izvrše še morebiti potrebne nove posnetke, ki jih je treba seveda primerno prilagoditi.

Tako spoje ob mučnem delu kos za kosom, nato pa film sinhronizirajo z zvokom. S sledočim poizkusnim vrtenjem si nato filmorezec ustvari zaokroženo sliko zaželjene filmske atmosfere. Nato se prične pravo njegovo delo, sirovo obrezovanje.

Ker se prične v laboratoriju delo takoj, ko se je snemanje pričelo, je režiserju že nekaj dni po zaključnih posnetkih mogoče, da se o vtisku filma preprča. Tedaj se s filmorezcem posvetujeta o eventualno potrebnih popravkih.

Film poizkusno zavrtje pred filmskimi strokovnjaki in nato se pogovore skupno o vseh možnostih optičnega in zvočnega obrezovanja.

Največ pažnje je treba seveda pri tem posvetiti težavnim prehodom oslepljanju, posnetkom tiskov itd. Tu je trak treba posebno temeljito obrezati. Oslepljanje samo se vrši pri danes že odlično razviti kopirni tehniški šele po končanem filmskem posnetku. V prejšnjih časih pa so morali oslepljanje izvesti med snemanjem, s čimer se je izgubljalo mnogo dragocenega časa.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Annabella

(V dunajskem ateljeju »Sascha« snemajo pravkar film »Sončni žarek«, kjer nastopa kot partnerica Gustava Fröhlicha in v režiji Pavla Fejosa slavnoznamen filmska igralka Annabella v glavni vlogi.)

Zanimivo bo za naše čitatelje, ki morda doslej še niso imeli prilike, diviti se slavni Annabelli v vlogi baletke v »Milijonih male Parizanke«, v »14. julij« in v »Pariški ranciji«, ako navedemo nekaj podrobnosti iz življenja te velike filmske umetnice.

Annabella se je rodila v Lavrenne St. Hilareju, v idiličnem pariškem predmestju, kjer še danes stalno živi. Oče Paul Charpentier je urednik in izdajatelj »Journala de Vogages«. Hčerko so krstili za Suzano. Kot filmska igralka si je nadela ime Annabella. V filmskem ateljeju pa ima še mnogo drugih imen.

V očetovi pisarni je mlada Suzana najrajši listala po zemljevidih in potopisih. Ze takrat jo je vlekle v tujino. Teater je ni navduševal, pač pa film že iz vsega početka. Film »Liliane« z še skoro pozabljenim Murrayjevo je zapustil v njej prvi globlji vtis.

Nekoč je ušla zdoma iskat očeta, ki se je boril na fronti, proč od matere in od doma, v katerem je videla le šolo. Toda kmaj je s svojo sestrično prehodila nekaj kilometrov, jo je že prijel orožnik ter jo prignal nazaj domov. In Suzana je morala spet v šolo kot spodobna učenka ter se pridno učiti klavirja.

V enolično njeno življenje pa je posvetilo srečno naključje. Njen oče je izvedel, da išče režiser Abel Gance mlado deklico za svoj film »Napoleon«. Pokazal mu je sliko svoje 15-letne hčerke, ki jo je Gance na prvi pogled angažiral. Poveril ji je vlogo Napoleoneve sestre in mlada Suzana je nastopila prvo filmsko potovanje na Korziko. Toda tam jo je čakalo razočaranje. Abel Gance z njo ni bil zadovoljen. Poveril ji je drugo vlogo. Pa tudi ta ga ni zadovoljila. Vsa žalostna je prijovala Suzana domov.

Dvoje let je minilo. Pa ti pride v Pariz nemški režiser Karl Fröhlich. Tedaj se Suzana vnovič ojujuna. Predstavi se mu, on pa jo angažira. Poveril ji majhno vlogo v »Požaru v operi«. Annabella pride v Berlin in tam jo Fröhlich pridobi še za tri nadaljnje filme. Z njimi prode njeno ime v Pariz in London. Ko pa jo iztakne režiser Rene Clair, je njena slava na pohodu. S filmom »Milijonik« opozori nase filmskega podjetnika Osso, ki jo takoj povabi v Pariz. V režiji Galloneja zaigra v »Pariški ranciji« in v »Sinu iz Amerike«, nato mora še odigrati francosko verzijo v nemških filmih »Predpreiskava«, »Njeno Veličanstvo ljubezen« in »Dva v enem avtu!«

Iz vlog, ki niso prvotno črpale iz nje drugega kakor njeno otroško lepoto, so prišle na vrsto take, ki so nam Annabello pokazale kot veliko filmsko umetnico.

Nekoč je sedel v neki pariški restavraciji Paul Fejos z nekim filmskim podjetnikom. Govorila sta o filmskih osnutkih. Na koncu mu omeni režiser osnutek za film »Marjoco«. Toda takoj pristavi, da bi našel za Marjoco težko našel interpretko. »Veste, ta Marija bi morala biti kakor...« in ozri se je po lokalni. »Glejtec, je nadejal, »kakor ona le dama«. In s prstom je pokazal na Annabello, ki je dotlej Fejosa ni poznal ne iz življenja in ne iz filma.

Tako je nastala »Marjaca«. Zdal je Annabella zaposlena pri filmskem delu »Sončni žarek« in ko bo to končano, bo kreirala Japonko v de Farrerejevem »La bataille«.

Učenko

z znanjem nemščine, vstopke postave, sprejemne in večje trgovine na deteli. Pomožbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Debra« narobarica. 14965-44

Natakarice

z dobrimi slovenskimi spretnostmi sprejema takoj A. Lah, umetniš. min. Zg. Poletkova. 15009-44

Klepar. učenca

z hrano in stanovanjem v 1000 sprejem takoj Joep Zibert, Kleparstvo, Laško. 15010-44

Pek. vajenca

z hrano in stanovanjem v 1000 sprejem takoj Ferdo Stenčič, pek. v Črnomlju. 15001-44

Službe išče

Vaška beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Trgov. pomočnica

šče mesto v trgovini živilj. evant. gre tudi v trgovino z mš. blagom. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 15034-2

Dekle

z 1 in pol letno prakso v spekerijski trgovini žel najdaljvati učno dobo. Hrana in stanovanje v bliži. Naslov v oglaš. oddel. »Jutra«. 15067-2

Gdč. šivilja

želi mesto k otrokom. Naslov pove oglašni oddelk »Jutra«. 15076-2

Gospodična

bren stavek — 1 spoletno prakso v trgovini pred zaprosilje kot prodajalka ali blaginjskarka. Pomožbe na področju »Jutra« v Mariboru pod šifro »Debra«. 15077-2

Trgov. pomočnik

mestne prodajniščište in mš. pred. smolen deloma tudi nemškega jezika. želi menjati svoje mesto. Gre tudi na detelo ali v mesto. Centene pomožbe na oglaš. oddel. »Jutra« pod šifro »Zaneeljij« 222. 1814-2

Izurnena šivilja

v izdelovanju oblik. gre za dom po 10 Din dneva. — Pomožbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Debra«. 15006-2

Gozdna veleposvetva-podletja

Iskano mesto revirnega ali pisarniškega GOZDARJA. Izpraban, večletne prakse, dobro vpeljan za vsa teoretična in pisarniška dela, zelo dobra izpitivnost in referenčne, vešč. slovenski in erbohrvatišine in nemški in govornu in pisavi, 35 let star. Nastop takoj ali 1. junija. Grem tudi s Hrvaško. Vse ustano po dogovoru. Dosepe proim na oglaš. oddel. »Jutra« pod šifro »Vinski gunde«. 15136-2

Dekle

stara 16 let, brez staršev, pridno in pošteno, proci umiljena sica, da bi jo vzel za svojo ali pa za otrokom (Oci), dopne za naslov: Ivanka Pungartnik. 15023-2

MALOGLASI

Službo dobi

Vaška beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Prodajalko

namoško sprejemno takoj ali 1. junijem v trgovino mešanega blaga. — Kevanje zmožne imajo prednosti. Pomožbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Debra« šilbarca. 15002-1

Šivilje

dobro izurnjene sprejeme takoj trdika Belihar & Velepič, Ljubljana, Dunajska c. št. 35 b (Tyrškova). Predstav. vni se je osebno. 14968-1

Prodajalko

mešana stroka z posebnim usposabljenjem v sprejemne in večje trgovine na deteli. Pomožbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Provozinne referenčne«. 14964-2

Frizerko

majhno, vrško trajno odlašanje in ostalih del. — Sprejeme Martin Gjerin v Kamozku. 14965-1

Pletiljo

popolnoma usposobeno na letovredni motorni stroj, šče tavnara »Zlatno janje«, Zagreb, Sermasova ulica 4. 15068-1

Monterja

strojnega ključavničarja, za montažo generatorja in motorja na plin 100 HP, se. Hča. Nudi se prilika ostati kot strojniki te naprave. — Pomožbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Šiviljna moč«. 14841-1

Knjigovodjo

z večletno prakso, neodvisnega, zmožnega slovenske, arbohrvatske in nemške korespondenčne šče večje podjetje na Dolomencem za tobožen nastop. Odkriva v bliži. Nastanec pomožbe z navedbo referen na oglaš. oddel. »Jutra« pod »Knjigovodja«. — Istotam sprejemne mš. nadarjenega pisarniškega praktikanca. 15111-1

Prodajalko

izv.šibane v modni stroki. — Iščem Oferte na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Modna moč«. 15200-1

Vajenca ke

Vajenca z dobrimi slovenskimi spretnostmi sprejema takoj A. Lah, umetniš. min. Zg. Poletkova. 15009-44

Učenko

z znanjem nemščine, vstopke postave, sprejemne in večje trgovine na deteli. Pomožbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Debra« narobarica. 14965-44

Natakarice

z dobrimi slovenskimi spretnostmi sprejema takoj A. Lah, umetniš. min. Zg. Poletkova. 15009-44

Klepar. učenca

z hrano in stanovanjem v 1000 sprejem takoj Joep Zibert, Kleparstvo, Laško. 15010-44

Pek. vajenca

z hrano in stanovanjem v 1000 sprejem takoj Ferdo Stenčič, pek. v Črnomlju. 15001-44

Službe išče

Vaška beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Trgov. pomočnica

šče mesto v trgovini živilj. evant. gre tudi v trgovino z mš. blagom. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 15034-2

Dekle

z 1 in pol letno prakso v spekerijski trgovini žel najdaljvati učno dobo. Hrana in stanovanje v bliži. Naslov v oglaš. oddel. »Jutra«. 15067-2

Gdč. šivilja

želi mesto k otrokom. Naslov pove oglašni oddelk »Jutra«. 15076-2

Gospodična

bren stavek — 1 spoletno prakso v trgovini pred zaprosilje kot prodajalka ali blaginjskarka. Pomožbe na področju »Jutra« v Mariboru pod šifro »Debra«. 15077-2

Trgov. pomočnik

mestne prodajniščište in mš. pred. smolen deloma tudi nemškega jezika. želi menjati svoje mesto. Gre tudi na detelo ali v mesto. Centene pomožbe na oglaš. oddel. »Jutra« pod šifro »Zaneeljij« 222. 1814-2

Izurnena šivilja

v izdelovanju oblik. gre za dom po 10 Din dneva. — Pomožbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Debra«. 15006-2

Gozdna veleposvetva-podletja

Iskano mesto revirnega ali pisarniškega GOZDARJA. Izpraban, večletne prakse, dobro vpeljan za vsa teoretična in pisarniška dela, zelo dobra izpitivnost in referenčne, vešč. slovenski in erbohrvatišine in nemški in govornu in pisavi, 35 let star. Nastop takoj ali 1. junija. Grem tudi s Hrvaško. Vse ustano po dogovoru. Dosepe proim na oglaš. oddel. »Jutra« pod šifro »Vinski gunde«. 15136-2

Dekle

stara 16 let, brez staršev, pridno in pošteno, proci umiljena sica, da bi jo vzel za svojo ali pa za otrokom (Oci), dopne za naslov: Ivanka Pungartnik. 15023-2

Natakarica

mlada, z 2 letima prakso, šče službo natakarice v Mariboru Celjo ali Ljubljano in okolici s 1. junijem. Naslov v oglaš. oddel. »Jutra«. 15137-2

Brezplačno

izv.šibane va elektronskih dela Matemo podjetju, ki me sprejme za slugo, in kasneje ali skidničnika. — Sem trgovsko izkušnan z znanjem nemščine. Pomožbe na oglaš. oddel. »Jutra« pod »Vestraszsko zmožna«. 15041-2

Bivši poštni

z zvančih (redovan) smolen svet pešev, zaneeljij, posten in marjiv. šče službo. Na razpisno najboljšje referen. Kompeten za službo skladnišnika. — Vaga, izkušnata ali podobno. Centene pomožbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Najna pomoč«. 14978-2

Zasluzek